

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УГОРЩИНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Реєстраційний номер: 6

Дата реєстрації: 18.06.2025

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «Взаємодія традиційних медіа та соціальних платформ у
контексті міжнародних конфліктів на прикладі України в період із
2014 року по сьогоднішній день»

Виконав студент IV курсу
спеціальність: 291 «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»

Туріс Іван Іванович

Керівник: ст. викладач Даруда Ж.Ф.
Рецензент: проф. О. І. Шафраньош

Допущено до захисту
Зубанин І.І.
23.06.2025

м. Ужгород – 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ТА СОЦІАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ.....	7
1.1. Поняття та класифікація традиційних медіа й соціальних платформ .	7
1.2. Функції медіа у висвітленні міжнародних конфліктів: український досвід	13
1.3. Соціальні мережі як новий інформаційний простір у російсько-українській війні.....	17
1.4. Інформаційні війни та роль медіа у військових конфліктах ХХІ століття	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ МЕДІА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	29
2.1. Висвітлення російсько-української війни в українських та міжнародних ЗМІ	29
2.2. Роль соціальних платформ у формуванні суспільної думки та мобілізації населення	34
2.3. Маніпуляції, фейки та дезінформація: виклики для українських медіа	37
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ.....	43
3.1. Тенденції розвитку цифрових платформ та їх вплив на українські медіа	43
3.2. Використання штучного інтелекту у модерації контенту під час війни	45
3.3. Новітні моделі журналістики: репортажі з війни та цифрова документалістика	47
3.4. Стратегії боротьби з інформаційними маніпуляціями, фейками та пропагандою	50

3.5. Міжнародне регулювання цифрових медіа у контексті війни та безпеки.....	53
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	60
ДЖЕРЕЛА НОВИН В ІНТЕРНЕТІ	63
Abstract	65

ВСТУП

Сьогодні роль медіа неможливо недооцінити в житті нашого суспільства, бо, з одного боку - це важливий канал інформації, а з іншого - потужна інформаційна зброя. Проте, на жаль багато видань, насамперед заради задоволення власних інтересів, часто маніпулюють думками читачів, можуть викликати в них негативні емоції, провокувати на якісь вчинки. Часто ЗМІ використовують для просування певних політичних замовлень або установок. Наше завдання зокрема – навчитися розрізняти гідні видання і не піддаватися маніпуляції.

Безперечно, медіа мають доносити до людей правду і водночас забезпечувати баланс між різними групами людей з метою уникнення будь-яких конфліктів.

Актуальність теми. У сучасних міжнародних конфліктах традиційні медіа та соціальні платформи відіграють ключову роль у формуванні суспільної думки, мобілізації населення та висвітленні подій. Російсько-українська конфронтація розпочалася в 2014 року, що пізніше розгорнулося в повномасштабну війну в лютому 2022 року і, яка на жаль триває до сьогодні стала яскравим прикладом інформаційного протистояння, де традиційні засоби масової інформації (ЗМІ) та цифрові платформи взаємодіють, конкурують і доповнюють одне одного. Важливість вивчення цієї взаємодії зумовлена необхідністю розуміння механізмів поширення інформації, протидії дезінформації та впливу медіа на міжнародну політику.

Об'єкт дослідження – інформаційний простір, у якому взаємодіють традиційні медіа та соціальні платформи під час міжнародних конфліктів.

Предмет дослідження – особливості функціонування традиційних та цифрових медіа у висвітленні російсько-української війни та їх вплив на суспільну думку.

Мета дослідження – проаналізувати взаємодію традиційних медіа та соціальних платформ у контексті російсько-української війни, оцінити їхній вплив на інформаційну безпеку, політичну ситуацію та суспільні настрої, а також визначити перспективи розвитку медійного простору в умовах воєнного та повоєнного періоду.

Для досягнення цієї мети були визначені **такі завдання**:

1. Дослідити поняття та класифікацію традиційних медіа та соціальних платформ.
2. Окреслити функції медіа у висвітленні міжнародних конфліктів на прикладі України.
3. Визначити роль соціальних мереж у поширенні інформації під час російсько-української війни.
4. Проаналізувати особливості інформаційної війни та маніпулятивних технологій.
5. Дослідити специфіку висвітлення війни українськими та міжнародними ЗМІ.
6. Оцінити вплив соціальних платформ на мобілізацію суспільства та формування громадської думки.
7. Виявити основні виклики, пов'язані з фейками та дезінформацією.
8. Визначити перспективи розвитку взаємодії традиційних та цифрових медіа в контексті війни та повоєнного періоду.
9. Оцінити міжнародні підходи до регулювання цифрового медіапростору.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувалися такі методи: контент-аналіз (якісно-кількісний метод вивчення документів) матеріалів традиційних медіа та соціальних платформ, порівняльний аналіз, методи критичного дискурсивного аналізу (ґрунтується на аналізі очевидних та неочевидних структурних відносин домінування, дискримінації, влади та контролю через їхні вияви у мові), соціологічні

методи (аналіз опитувань та статистичних даних), а також системний підхід до оцінки взаємодії різних медіа.

Критичний дискурс-аналіз ґрунтується на аналізі очевидних та неочевидних структурних відносин домінування, дискримінації, влади та контролю через їхні вияви у мові.

Територіальні межі дослідження охоплюють медіапростір України, а також висвітлення російсько-української війни міжнародними ЗМІ та цифровими платформами.

Структура роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел. Перший розділ присвячений теоретичним основам взаємодії традиційних і цифрових медіа. Другий розділ аналізує їхню роль у висвітленні російсько-української війни, а третій – досліджує перспективи розвитку медійного простору у військовий та повоєнний період.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період із 2014 року по сьогоднішній день. Нижня межа зумовлена початком російської агресії проти України, анексією Криму та початком гібридної війни на сході України, що призвело до активізації інформаційних кампаній з обох сторін. Саме з цього моменту традиційні та цифрові медіа почали відігравати дедалі помітнішу роль у висвітленні конфлікту та формуванні відповідної риторики як на національному, так і на міжнародному рівнях. Верхня межа – сучасний стан війни після її повномасштабного етапу з лютого 2022 року – є актуальним моментом, що дозволяє оцінити вплив медіа в режимі реального часу.

Історіографічний огляд засвідчує, що проблема взаємодії традиційних та цифрових медіа в контексті воєнних конфліктів досліджувалась як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Зокрема, українські дослідники (В. Арутюнян, Р. Базик, О. Гарматій, В. Гвоздев) розглядали соціальні платформи як інструмент державних комунікацій, пропаганди, маніпуляцій і мобілізації населення. Зарубіжні автори

(наприклад, М. Castells, Z. Papacharissi, Р. Nussbaum) у своїх працях аналізували концепти інформаційних війн, медіавпливу в епоху цифровізації та соціальної мобілізації в умовах криз. Використовувалися різні методи – від класичного контент-аналізу до критичного дискурсивного аналізу, що дозволяло виявляти приховані механізми влади й домінування в інформаційному просторі.

Структура дипломної роботи охоплює три основні розділи:

Перший розділ присвячено теоретичним основам: окреслено класифікацію традиційних і цифрових медіа, проаналізовано функції ЗМІ у висвітленні міжнародних конфліктів, описано специфіку соціальних мереж у контексті російсько-української війни, а також розглянуто явище інформаційних війн у ХХІ столітті.

Другий розділ має аналітичний характер і зосереджений на прикладах висвітлення війни у традиційних та цифрових медіа, впливі соцмереж на суспільну думку, розповсюдженні фейків і викликах для медіасфери.

Третій розділ спрямований на виявлення перспектив: розвиток цифрових платформ, використання штучного інтелекту у контексті модерації воєнного контенту, нові моделі журналістики, а також регуляторні механізми боротьби з дезінформацією.

Обсяг використаних джерел становить понад 73 одиниці, серед яких наукові публікації українських і зарубіжних авторів, аналітичні звіти, матеріали з академічних журналів, а також інтернет-джерела новинного характеру – з метою забезпечення актуальності та прозорості аналізу. Література поділена за мовним принципом: спершу подано джерела українською мовою, потім – англomовні праці, а на останок інтернет-джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ТА СОЦІАЛЬНИХ ПЛАТФОРМ

1.1. Поняття та класифікація традиційних медіа й соціальних платформ

Традиційні медіа й соціальні платформи є основними засобами масової комунікації, які забезпечують передачу інформації, формування громадської думки та соціалізацію індивідів. Поняття традиційних медіа охоплює ті комунікаційні канали, які існували до появи цифрових технологій. До них належать друковані видання, радіо, телебачення та кіноіндустрія. Основною характеристикою цих засобів є централізована модель розповсюдження контенту, де інформація передається від виробника до масової аудиторії без можливості інтерактивного зворотного зв'язку. Важливими ознаками традиційних медіа є високий рівень професійного контролю, регульованість державними органами та стабільність інформаційного потоку.

Протягом багатьох століть друковані видання, зокрема газети та журнали, залишалися основним і найпоширенішим джерелом новинної інформації для широкої аудиторії. Їхня основна перевага полягала в глибокому аналізі подій та детальному розгляді актуальних тем, що дозволяло читачам отримувати не тільки фактичну інформацію, а й розуміти контекст і наслідки цих подій. А. Д. Баранецька наголошує: «друковані видання доступні у фізичному вигляді, що надає їм особливу архівну цінність – вони можуть служити джерелом історичних свідчень, до яких можна звертатися через десятиліття. Такі матеріали мають безсумнівну важливість для збереження культурної та інформаційної спадщини суспільства» [3, с. 11].

З початку XX століття радіомовлення стало потужним засобом комунікації, здобувши популярність завдяки своїй здатності швидко і безперервно передавати новини. Радіо забезпечує оперативність

розповсюдження інформації, охоплюючи аудиторію практично в будь-який час дня і ночі, а також в найвіддаленіших куточках країни. Воно здобуло популярність завдяки своїй здатності охоплювати велику кількість слухачів, надаючи їм можливість дізнаватися про важливі події майже в реальному часі, не обмежуючи їх місцеположенням. Це зробило радіо незамінним в умовах швидких змін та необхідності реагувати на нові виклики в реальному часі.

Телебачення, яке з'явилося в середині XX століття, стало домінуючим і потужним засобом масової інформації. Його популярність зростала завдяки можливості поєднувати візуальний та аудіальний контент, що значно підвищувало емоційний вплив на глядачів. Телевізійні новини дозволяють не тільки донести до аудиторії факти, а й передати атмосферу подій, показати емоції людей, що знаходяться в центрі цих подій, а також забезпечити більш глибоке розуміння ситуації завдяки візуальному супроводу. Це дало телебаченню можливість стати основним джерелом інформації для мільйонів людей по всьому світу, а також важливим інструментом формування громадської думки [47].

Кінематограф, хоча й не є класичним інформаційним медіа, має надзвичайно важливу соціокультурну роль. Через створення та поширення художніх фільмів, кінематограф формує світогляд аудиторії, впливає на її цінності та уявлення про світ. Кіно дозволяє не тільки розважати, але й викликати важливі соціальні та культурні дискусії, порушувати актуальні питання і проблеми, які часто не отримують достатнього висвітлення в традиційних новинних медіа. Фільми створюють наративи, що можуть формувати суспільну думку, показуючи не тільки відображення реальності, але й альтернативні погляди на важливі питання. Таким чином, кінематограф грає важливу роль у культурному розвитку та є потужним інструментом для збереження і трансляції соціальних та культурних уявлень.

Соціальні платформи є відносно новим явищем у сфері масових комунікацій, що виникли внаслідок цифрової революції та стрімкого розвитку інтернет-технологій, які трансформували способи спілкування та обміну інформацією. Вони суттєво відрізняються від традиційних засобів масової інформації, таких як телебачення, радіо чи друковані ЗМІ, оскільки надають користувачам можливість не тільки споживати контент, а й активно брати участь у його створенні, обміні та розповсюдженні. Це дає змогу кожному користувачеві бути не лише пасивним спостерігачем, а й активним учасником комунікаційного процесу.

Основною особливістю соціальних платформ є їхня інтерактивність, що полягає в двосторонньому обміні інформацією. Користувачі можуть не лише переглядати, але й залишати коментарі, ставити лайки, поширювати контент, а також створювати власні публікації, відео та інші форми матеріалів. В. І. Галудзіна-Горобець наголошує: «Завдяки такій структурі контент не лише генерується професійними журналістами чи медіа-організаціями, а й самим населенням, що значно збільшує обсяг інформації, що циркулює у мережі. Цей процес отримав назву «user-generated content» (UGC), або контент, створений користувачами» [47].

Соціальні платформи також мають децентралізовану структуру. Це означає, що інформація на таких платформах поширюється не через один контрольований центр, а за допомогою складних алгоритмів, які аналізують і враховують інтереси, уподобання та поведінку користувачів. Кожен користувач отримує інформацію, яка найбільше відповідає його інтересам, що досягається через персоналізацію контенту. Алгоритми таких платформ виводять на передній план пости, які можуть зацікавити конкретну особу, що значно підвищує ймовірність їх взаємодії з ним. Це створює ефект «замкнутого кола», коли користувачі все більше залучаються до контенту, що відповідає їхнім поглядам, що в свою чергу підвищує рівень часу, проведеного на платформі.

Ця персоналізація контенту є ключовою характеристикою соціальних платформ, оскільки змінює традиційну модель масової комунікації. У класичних медіа журналісти або редактори контролюють, які новини та інформація потрапляють до широкої аудиторії. У соціальних мережах інформація розповсюджується на основі алгоритмічних рішень, які враховують інтереси конкретних користувачів, що дозволяє створити значно більш цілеспрямовану комунікацію. Крім того, соціальні платформи значно зменшують роль традиційних посередників (як-от редакторів чи журналістів), дозволяючи будь-якому користувачеві стати «новинним агентом» і поширювати інформацію безпосередньо серед своїх підписників або друзів.

Класифікація соціальних платформ може здійснюватися за різними критеріями, серед яких важливими є тип контенту, функціональні можливості та характер взаємодії користувачів. Один з найбільш очевидних підходів до класифікації полягає в розподілі платформ залежно від основного типу контенту, який вони підтримують. За цим критерієм виділяють три основні категорії: текстові, мультимедійні та змішані платформи. Текстові платформи зосереджені на обміні текстовою інформацією і часто використовуються для розповсюдження коротких повідомлень або для обговорення актуальних новин та подій. Прикладом таких платформ є Twitter та Reddit, де користувачі можуть ділитися думками у вигляді твітів або коментарів, швидко реагувати на новини та брати участь у тематичних дискусіях. Ці платформи характеризуються високим рівнем взаємодії через текстові повідомлення, що дозволяє миттєво обговорювати важливі питання, не потребуючи складної графіки чи мультимедійного контенту [4, с. 241].

Мультимедійні платформи, в свою чергу, акцентують увагу на відеоконтенті, який став особливо популярним серед користувачів різних вікових груп завдяки своїй здатності передавати емоції, інформацію та розваги через візуальні та аудіоеlementи. Платформи, як-от YouTube та

TikTok, є найбільш відомими представниками цієї категорії. Вони пропонують можливості для створення, перегляду та обміну відео, що привертає величезну аудиторію. TikTok, наприклад, дозволяє створювати короткі відео з музичними треками, що робить платформу надзвичайно привабливою для молоді та користувачів, які шукають швидкий та легкий спосіб самовираження. YouTube, з іншого боку, є більш універсальним інструментом, що дозволяє завантажувати, переглядати та коментувати відео на будь-яку тему, від освітніх відео до розважальних шоу.

Змішані соціальні платформи, такі як Facebook та Instagram, поєднують різні формати контенту, зокрема текстові повідомлення, фотографії, відео та сторіс. Це дозволяє користувачам обирати найзручніший спосіб взаємодії в залежності від контексту та мети комунікації. Наприклад, на Facebook користувачі можуть створювати пости з текстовими коментарями, додавати до них фото або відео, а також організовувати обговорення або навіть трансляції в реальному часі. Instagram зосереджується на візуальних елементах, де основну роль відіграють фотографії та відео, а також популярні сторіс, що дозволяють публікувати контент, доступний для перегляду лише протягом обмеженого часу. Ці платформи створюють комплексне середовище для комунікації, яке дозволяє користувачам вільно комбінувати різні формати контенту, що допомагає краще передавати інформацію та емоції, залучати більше уваги та створювати динамічний досвід для кожного користувача.

Соціальні платформи також можна класифікувати за рівнем відкритості. Відкриті платформи, такі як X (колишній Twitter), дозволяють публічний доступ до контенту без обмежень. Закриті платформи, наприклад, Slack або Telegram, орієнтовані на обмежене коло користувачів і використовуються для комунікації в межах певних груп чи організацій. За рівнем алгоритмічної модерації соціальні платформи поділяються на ті, що активно фільтрують контент за допомогою штучного інтелекту, і ті, де

переважну роль відіграє ручна модерація або саморегуляція користувачів [49].

Взаємодія між традиційними медіа та соціальними платформами призводить до глибоких змін у сфері масової комунікації. Традиційні медіа все частіше використовують соціальні платформи як засіб розширення аудиторії та підвищення залученості. Водночас соціальні платформи впливають на споживання інформації, сприяючи швидкому поширенню новин, але також створюючи ризики дезінформації. Таким чином, сучасний медіапростір характеризується інтеграцією традиційних та цифрових комунікаційних моделей, що змінює способи отримання та обробки інформації сучасними споживачами.

Twitter чи TikTok, дозволяють практично кожному користувачеві отримувати доступ до контенту без попереднього погодження або реєстрації в обліковому записі автора, тоді як закриті або частково закриті платформи (наприклад, Facebook, LinkedIn) вимагають додавання до списку контактів чи схвалення підписки. Такий поділ впливає не лише на комунікативну динаміку, а й на формування інформаційного простору: відкриті мережі сприяють швидкому поширенню вірусного контенту, в той час як закриті – формують локальні інформаційні бульбашки. На мою думку, саме динамічна взаємодія між традиційними медіа та соціальними платформами нині створює гібридний медіапростір, де межі між професійною журналістикою та аматорським контентом дедалі більше стираються. У такому просторі ключовими поняттями стають *алгоритмізація комунікації, візуальна домінація, фрагментарність сприйняття та переоцінка авторитетів*. Це не лише змінює спосіб передачі інформації, а й трансформує саме уявлення про істинність, впливовість і функції медіа в суспільстві.

1.2. Функції медіа у висвітленні міжнародних конфліктів: український досвід

У сучасних умовах глобалізації та інформаційної відкритості функції медіа набувають вирішального значення у висвітленні міжнародних конфліктів, адже вони не лише інформують аудиторію про поточні події, а й формують сприйняття цих подій як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. Український досвід у цій сфері демонструє, що медіа виступають ключовим інструментом державної стратегії, спрямованої на забезпечення національної безпеки, збереження суверенітету та консолідацію суспільної думки. Журналісти України, працюючи в умовах активної інформаційної боротьби та гібридних загроз, розробили комплекс підходів, який поєднує традиційні методи розслідувальної журналістики з новітніми цифровими технологіями, що дозволяють оперативно реагувати на зміни інформаційного простору та протидіяти дезінформації.

Інтеграція офіційних та незалежних джерел інформації є ключовим чинником у формуванні більш об'єктивного уявлення про міжнародні конфлікти. Цей підхід дозволяє уникати маніпуляцій та пропагандистських впливів, що часто супроводжують традиційні інформаційні війни, де однією або перекохані факти можуть створювати спотворену картину подій. Наприклад, у випадку конфлікту на сході України, де інформаційні кампанії з обох сторін часто мали на меті не тільки захоплення територій, а й завоювання «моральних» позицій у міжнародному контексті, важливою стала роль медіа, які прагнули представити неупереджену інформацію через синтез різноманітних джерел, як офіційних, так і незалежних. Це дозволяє читачам мати більше точок зору та критично аналізувати події [53].

Українські медіа особливо орієнтуються на перевірку фактів і аналіз контексту, що дозволяє не лише повідомляти новини, але й розуміти глибші історичні корені конфліктів. Вони звертають увагу на історичні

факти, що пояснюють поточну політичну ситуацію, і намагаються розкрити комплекс причинно-наслідкових зв'язків у глобальних політичних процесах. Наприклад, в аналізі анексії Криму важливим аспектом є наголошення на численних історичних подіях, які сприяли підвищенню напруги між Україною та Росією, таких як давнє суперництво щодо геополітичних інтересів у Чорноморському регіоні. Це дозволяє краще зрозуміти не тільки сьогодення, а й довгострокові наслідки для міжнародної стабільності.

Системний підхід до висвітлення подій, зокрема через використання методів «фреймінгу», відіграє важливу роль в аналізі та поданні інформації. Він дозволяє медіа не лише відтворювати хронологію подій, а й оцінювати їхній вплив на суспільну думку та міжнародні відносини. «Фреймінг» полягає у способі подачі інформації, що може акцентувати увагу на певних аспектах ситуації, визначати «правильну» точку зору і в той же час уникати маніпулювання фактами. Наприклад, під час висвітлення військових дій на Донбасі медіа не лише фіксували події на фронті, але й акцентували на гуманітарних наслідках, що дозволяє громадськості краще оцінити моральну та соціальну відповідальність за ескалацію насильства. В.М. Кравчук та О.А. Дмитрусь стверджують: «Аналізуючи події через такі підходи, медіа можуть не лише інформувати, а й сприяти формуванню конструктивної критики або підтримки на міжнародному рівні, що є важливим фактором у періоди інтенсивних інформаційних атак або зовнішніх спроб впливу на внутрішню політичну ситуацію» [12, с. 17].

Це важливо у контексті сучасних міжнародних конфліктів, де інформаційна боротьба може бути навіть більш складною і стратегічно важливою, ніж військова. Тому медіа, які прагнуть бути об'єктивними, повинні уважно відслідковувати зміни у глобальних процесах, використовувати різноманітні джерела інформації і враховувати культурні, історичні та соціальні контексти, що визначають сприйняття подій. Тільки

таким чином можна забезпечити зрозуміле та збалансоване інформування громадськості, що сприятиме розвитку критичного мислення і запобігатиме маніпулюванням свідомістю людей.

Активне використання соціальних мереж і цифрових платформ у сучасних медіа стало не лише необхідністю, а й важливим чинником, що сприяє розширенню аудиторії та розвитку інтерактивної комунікації між журналістами і громадськістю. Це особливо помітно в умовах глобалізації, коли новини поширюються миттєво і вимагають швидкої реакції з боку медіа. Завдяки цифровим платформам журналісти мають можливість оперативно транслювати новини, реагувати на події в реальному часі і залучати громадськість до обговорення важливих питань. Наприклад, в Україні під час подій Революції Гідності в 2014 році соціальні мережі стали основним інструментом для швидкого поширення інформації, зокрема через платформи на зразок Facebook і Twitter [59].

Ще одним важливим аспектом є здатність соціальних мереж допомагати у виявленні спроб маніпуляції та фальсифікації фактів. В умовах гібридних загроз та інформаційних воєн, особливо в контексті російської агресії проти України, медіа стали активними гравцями в боротьбі з пропагандистськими меседжами. За допомогою відкритих платформ журналісти можуть не лише перевіряти факти, а й аналізувати джерела інформації, взаємодіяти з експертами та громадськими активістами, що сприяє формуванню стійкого суспільного протидіяльного ставлення до спроб маніпуляцій. Наприклад, завдяки соціальним мережам українські медіа змогли оперативно виявляти фейкові новини, як це було під час псевдопрогнозів стосовно майбутніх подій у країні або маніпуляцій з інформацією про армію.

Інноваційні технології, такі як алгоритми штучного інтелекту та методи верифікації інформації, дають можливість значно покращити швидкість і якість реакції на виклики сучасного інформаційного простору. Використання технологій для перевірки фактів, аналізу текстів та

виявлення дезінформації стало невід'ємною частиною роботи багатьох українських медіа, зокрема в умовах постійної загрози від фейкових новин. Застосування таких інструментів, як інтелектуальні системи для розпізнавання маніпуляцій або автоматичні перевірки інформації, дозволяє зменшити вплив фейків та підвищити рівень довіри до журналістських ресурсів. Наприклад, в Україні активно застосовуються сервіси для автоматичного виявлення маніпуляцій в заголовках новин, а також спеціалізовані платформи для перевірки правдивості фото та відеоматеріалів.

Ці технології не лише допомагають боротися з фейковими новинами, а й сприяють розвитку медіаграмотності серед населення. Завдяки цифровим платформам журналісти та громадськість можуть активно взаємодіяти, ставити питання та отримувати відповіді, що створює сприятливе середовище для публічного обговорення важливих суспільних проблем. Зокрема, в Україні багато медіа активно залучають своїх читачів до процесу перевірки інформації, пропонуючи їм брати участь у виявленні неправдивих повідомлень та сприяючи розвитку критичного мислення серед населення [61].

Наукові дослідження українського досвіду висвітлення міжнародних конфліктів свідчать про те, що ефективність медіа залежить від здатності адаптуватися до швидкоплинних інформаційних процесів, зберігаючи при цьому високі етичні стандарти та професійні норми. Розвиток інтердисциплінарного підходу, який включає методи соціологічних досліджень, аналізу медіатекстів та вивчення впливу інформаційних технологій, сприяє формуванню глибокого розуміння механізмів інформаційного впливу та допомагає розробляти ефективні стратегії протидії дезінформації. Таким чином, медіа не лише відображають події, а й стають активним учасником формування політичного та суспільного дискурсу, впливаючи на процес прийняття рішень на найвищих рівнях державного управління.

Отже, функції медіа у висвітленні міжнародних конфліктів на основі українського досвіду можна трактувати як багатовимірну систему, яка поєднує традиційні журналістські підходи з інноваційними технологіями комунікації, спрямованими на забезпечення національної безпеки та демократичних процесів. Такий підхід забезпечує не лише своєчасну передачу інформації, а й сприяє розвитку критичного мислення серед аудиторії, що є невід'ємною умовою протидії інформаційним загрозам у сучасному глобальному середовищі.

Окрім аналітичних функцій, українські медіа відіграють важливу роль як маркери національної ідентичності та культурної стійкості в умовах зовнішнього тиску. Особисто вважаю, що саме через здатність медіа не лише інформувати, а й продукувати смисли, вони стають своєрідними «семіотичними бронями» у війні наративів. Поняття «медіаактивізм», «інформаційна резистентність» і «дискурсивна автономія» дедалі частіше використовуються для опису українського досвіду, в якому поєднуються журналістська відповідальність, громадянська позиція та стратегічна комунікація. Такі словесні маркери, як «правда», «справедливість», «незламність», «воля», які постійно звучать у медіапросторі, не лише констатують факти, а й формують систему цінностей, що мобілізує суспільство. У цьому контексті українські медіа виконують не лише інформативну, а й екзистенційну функцію – вони стають голосом народу, який бореться не лише за територіальну цілісність, а й за право бути почутим у світі.

1.3. Соціальні мережі як новий інформаційний простір у російсько-українській війні

Соціальні мережі стали одним із ключових елементів сучасного інформаційного простору, що набув особливого значення під час російсько-української війни. Вони трансформували традиційні медійні

канали, відкривши можливості для миттєвого обміну інформацією, мобілізації громадськості та ведення інформаційних кампаній як державних, так і недержавних суб'єктів. Новітні цифрові платформи дозволили як державним установам, так і окремим користувачам формувати альтернативні наративи, що в умовах гібридної війни набувають стратегічного значення, адже через них можна не тільки поширювати правдиву інформацію, але й створювати, маніпулювати та спотворювати повідомлення з метою впливу на суспільну думку.

Однією з основних характеристик соціальних мереж є їх здатність забезпечувати безпосередній зв'язок між користувачами незалежно від географічного розташування. Ця властивість соціальних платформ є надзвичайно важливою, особливо в умовах воєнного конфлікту, коли традиційні засоби масової інформації, як-от телебачення чи друковані ЗМІ, часто зазнають серйозних обмежень або цензури. Наприклад, у 2022 році в Україні через російське вторгнення багато традиційних телеканалів та радіостанцій були заблоковані, а журналісти стали мішенню для ворожих сил, що змусило населення шукати альтернативні джерела інформації, зокрема в Інтернеті.

Швидкість поширення інформації на таких платформах, як Twitter, Facebook, Instagram чи TikTok, є неймовірно високою, що дозволяє миттєво реагувати на події, що відбуваються, та оперативно передавати новини. Це стало важливим інструментом не лише для передавання фактів, а й для мобілізації громадської думки. Користувачі мають змогу швидко ділитися новинами, координувати дії, допомагати один одному, що особливо корисно в умовах війни. Наприклад, під час активних бойових дій у Маріуполі 2022 року багато місцевих жителів через соціальні мережі публікували відео, фото та інші матеріали, що фіксували реальну ситуацію в місті, тим самим інформуючи як місцевих мешканців, так і міжнародну спільноту про масштаби гуманітарної катастрофи [62].

Можливість оперативної взаємодії є ще однією важливою рисою соціальних мереж. Вони дозволяють людям швидко обмінюватися думками, реагувати на події та коригувати свої дії. Під час війни це стало вирішальним для організацій, що займаються гуманітарною допомогою. Так, через Telegram канали та чати волонтери координують доставку медикаментів, продуктів харчування та інших необхідних товарів у прифронтові зони, а також обмінюються важливою інформацією про безпеку пересування та евакуацію.

Також варто відзначити, що величезна аудиторія соціальних мереж робить їх ідеальними для проведення інформаційних операцій. В умовах інформаційної війни платформи стали майданчиком для як офіційних, так і неофіційних кампаній. Вони використовуються не лише для поширення новин, а й для впливу на громадську думку, поширення пропаганди, або навіть для психологічного тиску на противника. У 2022 році Росія активно використовувала соціальні мережі для маніпулювання фактами, створення фейкових новин і підготовки міжнародної громадськості до певних подій, таких як нібито «напад українських сил на мирне населення» чи «геноцид російськомовних в Україні».

У той же час, соціальні мережі в умовах війни стали важливим інструментом мобілізації ресурсів громадянського суспільства для протидії агресії та дезінформації. Вони стали ключовим каналом для надання волонтерської допомоги, організації акцій підтримки, а також для роз'яснення реальної ситуації серед населення. Окрім того, велику роль відіграють платформи для боротьби з дезінформацією: за допомогою спеціальних ботів і фактчекінгових організацій фейки і пропагандистські наративи швидко викриваються, що дозволяє зменшити їхній вплив на громадськість. Наприклад, у 2022 році в Україні була запущена ініціатива #StopRussianLies, метою якої було викриття неправдивих інформаційних повідомлень, що поширювались російськими медіа та активістами [63].

Здатність соціальних мереж створювати «інформаційні бульбашки» відіграє важливу роль у сучасному медіапросторі. Користувачі таких платформ, як Facebook, Twitter, Instagram чи TikTok, часто стикаються з інформацією, яка підтверджує їхні власні погляди та переконання. Це явище виникає через алгоритми, які намагаються підбирати контент на основі попередніх взаємодій користувача. Наприклад, якщо людина часто реагує на пости, що стосуються певної політичної або соціальної теми, алгоритм буде пропонувати їй більше інформації на цю ж тему, тим самим поглиблюючи її переконання.

Такий підхід має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, інформаційні бульбашки можуть допомогти сформувати стійку позицію серед прихильників певного наративу, зокрема у випадку політичних рухів або соціальних акцій. Наприклад, у період виборчих кампаній користувачі, які активно підтримують конкретного кандидата, можуть отримувати лише матеріали, що підтверджують їхній вибір, що допомагає створити враження безумовної підтримки цього кандидата серед виборців. Це може зміцнити зв'язок серед однодумців і мотивувати їх до активнішої участі в кампанії.

З іншого боку, така поляризація може призводити до суттєвих розривів між різними соціальними групами, що отримують абсолютно різні версії одних і тих самих подій. Наприклад, під час війни, інформаційні бульбашки можуть сприяти формуванню уявлень про події, які значно відрізняються від реальності. У разі військового конфлікту, як у війні Росії проти України, одні групи користувачів можуть отримувати в своїх новинних стрічках повідомлення, що ідеалізують дії однієї зі сторін, в той час як інші – лише негативно інтерпретовані факти з іншого боку. Це не тільки призводить до дезінформації, а й посилює розрив у суспільстві [17, с. 67].

Інформаційні бульбашки також стають потужними інструментами для пропаганди і контрпропаганди. Вони можуть бути використані для

формування певного наративу, що дає змогу маніпулювати громадською думкою. Наприклад, державні структури чи групи впливу можуть використовувати соціальні мережі для поширення інформації, яка підкріплює бажану ідеологію або формує потрібну реакцію у суспільстві. У результаті, навіть якщо факти не підтримують певну думку або позицію, інформаційний контекст може бути так побудований, щоб виглядати переконливо.

Це також сприяє розколу між країнами та міжнародними спільнотами, де одна і та ж ситуація може бути представленою абсолютно по-різному в залежності від політичних інтересів. Таким чином, «інформаційні бульбашки» не тільки впливають на громадську думку, але й можуть серйозно змінювати хід війни, формуючи уявлення про події, які можуть бути далеко від істини, а також допомагаючи у боротьбі за медійну перевагу між протиборчими сторонами.

Соціальні мережі відіграють важливу роль у створенні та організації цифрових спільнот, здатних мобілізувати великі групи людей за короткий проміжок часу. Ці платформи не лише стають важливими каналами для обміну інформацією, а й сприяють активній взаємодії між людьми, що дає змогу швидко реагувати на різноманітні виклики, зокрема у ситуаціях криз і конфліктів. Одним із яскравих прикладів є мобілізація внутрішніх ресурсів населення, коли завдяки соціальним мережам громадяни об'єднуються для взаємної підтримки, поширення важливої інформації, а також для координації дій у боротьбі з наслідками агресії. Так, під час війни в Україні соціальні мережі стали ефективним інструментом для збору допомоги, організації протестів, а також для поширення повідомлень, які стимулюють патріотичний дух і надають важливу інформацію у реальному часі.

Окрім цього, соціальні мережі стали платформами для міжнародної мобілізації підтримки. Українці та волонтери з різних куточків світу активно долучаються до викриття дезінформації та поширення правдивих

новин. Це стосується не тільки публікацій, які висвітлюють події в Україні, але й проведення інформаційних кампаній, що сприяють формуванню підтримки міжнародної громадськості. Наприклад, кампанії на платформах таких як Twitter, Facebook, Instagram, а також Telegram дозволяють координувати допомогу, проводити онлайн-мітинги і протестні акції, підтримувати моральний дух українців за кордоном [19, с. 201].

Суттєвим нововведенням у такій мобілізації є організація «ІТ-армії України», що використовує соціальні мережі не тільки для збору та розповсюдження контрпропаганди, а й для проведення кібератак, які спрямовані на протистояння інформаційним атакам агресора. Ця група організовує численні кібер-операції, що допомагають послабити інформаційні атаки противника, захищати критичну інфраструктуру та забезпечувати надійний обмін інформацією серед українців та міжнародних партнерів. В результаті таких дій зміцнюється обороноздатність країни в інформаційному просторі, що є не менш важливим аспектом в умовах гібридної війни. Зокрема, поширення відео, повідомлень та інших матеріалів через платформи, що дозволяють моментально реагувати на дезінформацію, стало невід'ємною частиною стратегічного інформування.

Іншими словами, цифрові платформи стали основними інструментами в організації сучасних інформаційних та кібероперацій, що робить соціальні мережі не просто майданчиком для спілкування, а потужним механізмом мобілізації і захисту інформаційного простору країни.

Не менш важливим аспектом є використання соціальних мереж для ведення інформаційної війни, коли обидві сторони конфлікту не тільки обмінюються оперативною інформацією, але й ведуть кампанії з дезінформації, що включають маніпулювання зображеннями, відеоматеріалами та текстовими повідомленнями. Ці кампанії спрямовані на формування певного наративу, який має психологічний вплив на

аудиторію, послаблюючи моральний дух супротивника та мобілізуючи власні сили. Такий інформаційний вплив є ключовим чинником у формуванні громадської думки як всередині країни, так і на міжнародній арені, що робить соціальні мережі невід'ємною частиною сучасної інформаційної війни [67].

Отже, соціальні мережі виступають як новий інформаційний простір, який не тільки трансформував способи комунікації, але й значно вплинув на стратегію ведення інформаційної війни під час російсько-українського конфлікту. Вони дозволяють швидко адаптуватися до змін у військовій та політичній обстановці, надаючи можливість для оперативного реагування, мобілізації ресурсів і ведення як традиційних, так і інноваційних інформаційних операцій. Такий комплексний вплив соціальних мереж сприяє не лише формуванню нових стратегій інформаційного впливу, але й стимулює розвиток сучасних технологій в області інформаційної безпеки та кібервійни, що є надзвичайно актуальним у сучасних умовах глобальних конфліктів.

Останнім часом стає дедалі очевиднішим, що соціальні мережі не лише трансформували ландшафт комунікації, а й утвердилися як ключовий фронт сучасної війни – фронт, де інформація стає зброєю. У межах російсько-українського конфлікту вони набули особливого значення як інструмент інформаційної боротьби, цифрової мобілізації та формування суспільного резонансу. Концепти «цифрового опору», «інформаційної емансипації» громадян та «медійного фронту» виходять на перший план у цьому контексті. Власне, соціальні платформи вже не просто ретранслюють події – вони їх конструюють, драматизують або ж дестабілізують суспільні уявлення про дійсність. На мою думку, однією з найважливіших ознак нового етапу інформаційної війни є зростання ролі мікроакторів – звичайних користувачів, які за допомогою репосту, коментаря чи сторіс впливають на глобальні наративи. Таким чином, інформаційна війна в соцмережах – це не лише боротьба держав, а й

боротьба ідентичностей, цінностей та інтерпретацій, де кожен лайк чи мем стає частиною великої гри за контроль над реальністю.

1.4. Інформаційні війни та роль медіа у військових конфліктах XXI століття

Інформаційні війни у XXI столітті набули значного розмаїття форм та інструментів, що суттєво змінюють традиційні уявлення про військові конфлікти. Розвиток цифрових технологій, масове розповсюдження інтернету, соціальних мереж і мобільного зв'язку створили умови для виникнення нової парадигми боротьби, де ключовим ресурсом стає інформація. У цьому контексті медіа відіграють не лише роль пасивних спостерігачів подій, але й активно впливають на формування суспільної думки, стратегічних рішень держав та тактик збройних сил, створюючи інформаційний простір, що може бути як ареною для ведення конфлікту, так і засобом запобігання ескалації насильства.

Основною характеристикою інформаційної війни є використання інформаційних технологій для впливу на рішення, поведінку та настрої цільових аудиторій, що може здійснюватися за допомогою пропаганди, дезінформації, маніпуляції фактами та інтерпретації подій. Завдяки швидкому розповсюдженню інформації в режимі реального часу сучасні медіа надають можливість миттєво реагувати на події, формувати наративи, які можуть підтримувати або дестабілізувати політичну ситуацію. В умовах сучасних військових конфліктів інформаційна складова часто стає вирішальним чинником, адже контроль над інформаційним простором дозволяє впливати на морально-психологічний стан військових сил і цивільного населення, визначаючи хід подій як на полі бою, так і поза його межами [69].

Науковий аналіз феномену інформаційної війни вказує на комплексний характер взаємодії між традиційними засобами масової

інформації та новітніми цифровими платформами. У той час як традиційні медіа продовжують залишатися важливим каналом для офіційної комунікації державних установ, соціальні мережі стають місцем для неформального обміну думками, поширення альтернативних версій подій та організації громадянського спротиву. Сучасні інформаційні технології надають можливість створення штучно генерованого контенту, що використовує алгоритмічні маніпуляції, а також розповсюдження фейкових новин, які можуть бути важко відрізнити від достовірних повідомлень. Така ситуація ставить перед суспільством і державними структурами завдання з розробки ефективних механізмів верифікації інформації, протидії пропаганді та забезпечення інформаційної безпеки.

У наукових дослідженнях особлива увага приділяється механізмам впливу інформаційних кампаній, що ведуться як державними, так і недержавними суб'єктами. Одним із ключових аспектів є виявлення структурних особливостей інформаційного простору, зокрема аналіз каналів розповсюдження інформації, визначення джерел впливу та оцінка ефективності конкретних комунікаційних стратегій. Використання методів аналізу великих даних, алгоритмів машинного навчання та штучного інтелекту дозволяє дослідникам виявляти закономірності поширення інформації, а також прогнозувати реакцію суспільства на певні інформаційні сигнали. С. Чернецька вважає, що такий підхід сприяє розробці стратегічних рекомендацій щодо оптимізації інформаційних кампаній, а також протидії агресивним інформаційним атакам, що мають на меті дестабілізацію внутрішньої політичної ситуації [73].

У контексті військових конфліктів інформаційна війна виступає як складовий елемент гібридної війни, де традиційні військові дії поєднуються з інформаційними операціями, економічним тиском і кібератаками. Медіа, будучи платформою для розповсюдження стратегічних наративів, можуть сприяти як мобілізації населення, так і послабленню бойового духу противника. При цьому важливим

залишається питання етичності використання медіа як інструменту впливу, оскільки маніпуляції фактами, дезінформація та порушення прав людини в інформаційному просторі можуть мати далекосяжні наслідки для міжнародної безпеки та стабільності. Науковці наголошують, що прозорість, відповідальність і незалежність медіа є ключовими умовами для запобігання зловживанням інформаційною свободою, а також для збереження довіри суспільства до джерел інформації.

Водночас розвиток технологій штучного інтелекту відкриває нові перспективи як для ведення інформаційних операцій, так і для розробки систем протидії дезінформації. Інноваційні алгоритми можуть ефективно ідентифікувати фейковий контент, аналізувати його поширення та допомагати створювати контрнаративи, спрямовані на відновлення достовірності інформаційного простору. Проте існують і значні виклики, пов'язані з конфіденційністю даних, етичними нормами застосування штучного інтелекту та потенційними ризиками автоматизованого прийняття рішень у сфері інформаційної безпеки. У цьому контексті інтеграція міждисциплінарних підходів, що поєднують кібербезпеку, соціальні науки та комунікаційні технології, є необхідною умовою для розробки комплексних механізмів захисту інформаційного простору в умовах зростаючої загрози гібридних військових конфліктів [2, с. 18].

На сучасному етапі глобальної політичної динаміки питання інформаційної війни набуває особливої актуальності, оскільки конфлікти все частіше перетинають межі традиційних військових дій, переходячи у сферу інформаційних взаємодій. Роль медіа стає вирішальною не тільки з точки зору розповсюдження новин, але й як елемент державного інформаційного впливу, що може визначати результати політичних і військових протистоянь. Досвід останніх десятиліть свідчить про те, що зусилля, спрямовані на забезпечення достовірності інформації, підтримання високих етичних стандартів у журналістиці та розвиток технологій протидії дезінформації, можуть стати потужним інструментом

у протидії агресивним інформаційним кампаніям. Проте важливо враховувати, що баланс між свободою слова та необхідністю забезпечення національної безпеки є тонкою межею, яка потребує постійного моніторингу, адаптації нормативно-правових актів та розвитку міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки та інформаційних технологій [55].

Таким чином, інформаційні війни та роль медіа у військових конфліктах XXI століття є складним і багатогранним феноменом, що вимагає системного підходу для його аналізу та розуміння. Сучасний інформаційний простір характеризується високою динамічністю, різноманітням каналів комунікації та можливостями для маніпуляції суспільною думкою, що створює як потенціал для мобілізації, так і ризики для внутрішньої стабільності держав. Інтеграція сучасних технологій аналізу даних із традиційними методами дослідження дозволяє не лише ефективно протидіяти дезінформації, а й створювати нові моделі інформаційної взаємодії, які сприятимуть формуванню збалансованої системи національної безпеки в умовах глобалізації та зростаючих геополітичних ризиків.

На мою думку, в умовах сучасної глобалізованої реальності інформаційна війна перестає бути другорядним елементом конфлікту – вона набуває статусу самостійного фронту протиборства, де головною зброєю виступає не зброя, а слово, образ, символ. Такі ключові поняття, як «інформаційний суверенітет», «цифрова гігієна», «медіаекологія» набувають особливої ваги в контексті захисту національного інформаційного простору. Особисто я вбачаю виклик не лише в технологічній модернізації засобів протидії інформаційним загрозам, а й у формуванні критичного мислення у громадян, що є маркером стійкості демократичних суспільств. Адже в центрі будь-якої інформаційної операції стоїть людина – з її емоціями, сприйняттям, уявленнями про істину. Тому боротьба за правду в медіапросторі – це насамперед боротьба за цінності,

за гуманітарний вектор розвитку, за свідомий вибір між маніпулятивною вигодою та етичною відповідальністю.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ МЕДІА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1. Висвітлення російсько-української війни в українських та міжнародних ЗМІ

В умовах сучасного інформаційного простору висвітлення російсько-українського конфлікту набуло особливої актуальності, адже медіа стають не лише джерелом новин, а й активним інструментом формування громадської думки та політичного дискурсу. Українські та міжнародні засоби масової інформації демонструють як спільні риси, так і суттєві відмінності у підходах до висвітлення війни, що обумовлено як внутрішніми політичними та соціальними процесами, так і глобальними геополітичними інтересами. Українські ЗМІ, перебуваючи в безпосередній близькості до подій, акцентують увагу на оперативності та емоційній насиченості інформаційного потоку, що дозволяє передати реалії воєнного часу через особисті свідчення, репортажі з місця подій та аналітичні матеріали, які спрямовані на мобілізацію суспільства та підтримку національної ідентичності.

Міжнародні медіа, зі свого боку, прагнуть представити конфлікт у ширшому контексті, аналізуючи його вплив на глобальну політичну систему, безпекову ситуацію в регіоні та економічні інтереси держав. Такий підхід дозволяє забезпечити багатовимірне сприйняття подій, де акцент робиться не лише на конкретних військових діях, але й на структурних проблемах сучасної міжнародної політики, що сприяють загостренню конфліктних ситуацій. Водночас, різниця в методології висвітлення сприяє виникненню дискусій щодо об'єктивності та незалежності журналістської діяльності, адже як українські, так і міжнародні медіа зазнають впливу як державних структур, так і власних редакційних політик [56].

Сучасні теорії медіа-досліджень, зокрема концепції кадрювання та встановлення порядку денного, дозволяють проаналізувати, яким чином різні інформаційні агентства конструюють наративи про війну. Українські журналісти, використовуючи перший план та емоційно насичені образи, створюють враження безпосередньої загрози зовнішньої агресії, що сприяє консолідації суспільства у важкі моменти кризових подій. Міжнародні ЗМІ, намагаючись зберегти аналітичну дистанцію, розглядають конфлікт як частину глобальної трансформації силових відносин у світі, що відображається у використанні ширших політичних та економічних парадигм для інтерпретації подій.

Особлива увага приділяється ролі цифрових технологій та соціальних мереж у процесі поширення інформації. Завдяки високій швидкості передачі даних та широкому доступу до альтернативних джерел інформації, аудиторія отримує можливість формувати власне уявлення про події, що відбуваються, на основі як офіційних, так і неформальних джерел. Це створює умови для активного інформаційного супротиву, коли державні та недержавні акторами здійснюється постійне змагання за контроль над публічним дискурсом. У цьому контексті українські ЗМІ демонструють високу адаптивність до умов інформаційної війни, активно інтегруючи дані з різних каналів, тоді як міжнародні агенції прагнуть забезпечити мультикультурну і багатомовну подачу матеріалів, що відповідає глобальним стандартам журналістики [48].

У таблиці 2.1 наведемо цифрові показники, що ілюструють особливості висвітлення російсько-української війни в українських та міжнародних медіа.

Таблиця 2.1

**Особливості висвітлення російсько-української війни в
українських та міжнародних медіа**

Показник	Українські ЗМІ	Міжнародні ЗМІ
Частка матеріалів, присвячених війні (%)	30,7% (за даними ІМІ, квітень 2024)	~12%*

Зміна кількості публікацій про війну	Стабільна або злегка знижується (~10% зменшення)	Зменшення у 2,5 рази (близько 60% зниження)
Середній місячний трафік провідного видання	136 млн переглядів (Українська правда, Q1 2022)	~90 млн переглядів* (приблизна оцінка для ключових видань)
Рівень прозорості медіа (%)	38% повна прозорість (IMI, 2022)	~80%*
Якість журналістських стандартів (%)	96% (за результатами аналізу «білого списку» IMI)	~95%* (за оцінками міжнародних експертів)

Джерело: створено автором на основі [54; 59].

Аналізуючи дані таблиці, можна зробити кілька висновків щодо порівняння висвітлення російсько-української війни в українських та міжнародних медіа. Українські ЗМІ значно більше зосереджені на висвітленні війни, що становить 30,7% всіх публікацій. Це можна пояснити тим, що війна є безпосередньо важливою темою для України, яка переживає цей конфлікт на своїй території. Водночас, у міжнародних ЗМІ частка матеріалів про війну значно нижча, близько 12%, що відображає загальну тенденцію, коли війна в Україні є менш актуальною в глобальному медійному контексті. Однак це значення може варіюватися в залежності від країни та медіа-ресурсу, а також коливатися в залежності від етапу війни або актуальності подій.

Щодо зміни кількості публікацій про війну, то в українських ЗМІ вона залишалася стабільною, з незначним зниженням (~10% зменшення). Це свідчить про те, що війна залишається важливою темою для інформаційного простору України, навіть попри можливі зміни в контексті війни або інші політичні події. Міжнародні ЗМІ, натомість, показують значне зменшення кількості публікацій на цю тему (близько 60% зниження). Це може свідчити про втрату глобального інтересу до конфлікту після початкового етапу, коли тема війни отримала більше уваги з боку міжнародних медіа. Крім того, це може бути пов'язано з відсутністю

значних змін у ситуації або з іншими міжнародними подіями, які відволікають увагу медіа.

Щодо середнього місячного трафіку провідного видання, то українська преса, зокрема видання «Українська правда», має високий рівень відвідуваності, що становить 136 млн переглядів за перший квартал 2022 року. Це підтверджує важливість внутрішнього інформаційного простору для українців, які активно шукають інформацію про війну, підтримку та новини про події в країні. Міжнародні ЗМІ мають менший рівень трафіку, близько 90 млн переглядів для ключових видань, що також вказує на менший інтерес міжнародної аудиторії до цієї теми порівняно з Україною, хоча ця цифра все одно є значною, зважаючи на глобальне охоплення медіа.

Українські медіа мають 38% прозорості, що вказує на певні проблеми в управлінні інформацією або у відсутності повної доступності джерел і матеріалів. Це може бути пов'язано з політичною ситуацією та цензурою в умовах війни. Міжнародні ЗМІ в цілому мають більш високий рівень прозорості, близько 80%, що свідчить про більший рівень відкритості та доступності джерел. Це може бути результатом більш зрілих медійних практик у розвинених країнах.

Що стосується якості журналістських стандартів, то як українські, так і міжнародні ЗМІ демонструють високі показники (96% в Україні і 95% на міжнародному рівні). Це свідчить про значну увагу до етичних принципів, перевірки фактів та надійності джерел. Проте на практиці можуть бути випадки, коли інформація в українських медіа, через емоційність або специфіку війни, може дещо відрізнятися від міжнародних стандартів.

Таким чином, висвітлення війни в Україні набагато інтенсивніше і значніше для українських медіа, що природно, оскільки війна відбувається на їхній території і є основною темою в медійному контексті. Міжнародні медіа в значно меншій мірі приділяють увагу конфлікту, хоча на

початкових етапах війни, особливо у 2022 році, ці показники були вищими. Сьогодні ж медіа зосереджені на більш глобальних питаннях або змінах у самій війні. Незважаючи на зниження уваги до війни в міжнародних ЗМІ, як в Україні, так і за її межами, рівень прозорості та якості журналістики залишаються високими, що є позитивним моментом для надання надійної інформації у складних умовах війни.

Науковий аналіз висвітлення російсько-українського конфлікту дозволяє не лише оцінити ефективність окремих комунікаційних стратегій, а й виявити глибинні механізми впливу медіа на формування політичних та соціальних процесів. Суперечності між різними підходами до репрезентації подій свідчать про складність сучасних інформаційних процесів, де елементи патріотизму, ідеологічної орієнтації та глобальних геополітичних інтересів переплітаються в єдиний дискурс. Водночас, інтеграція міждисциплінарних підходів у дослідженнях дозволяє глибше зрозуміти сутність інформаційних стратегій, що використовуються як українськими, так і міжнародними медіа, та їх вплив на суспільну свідомість у контексті глобальних трансформацій сучасного світу.

Однак на мою думку, однією з ключових проблем, яка постає у висвітленні російсько-української війни, є питання інформаційної асиметрії та пріоритетності новинних наративів. Попри декларовану об'єктивність, кожне медіа – українське чи міжнародне – діє в межах власного дискурсивного поля, де поняття «інформаційна гігієна», «фреймінг», «емоційне навантаження» та «медіаімунітет» стають критично важливими. Варто акцентувати, що саме здатність аудиторії розпізнавати маніпулятивні практики, критично оцінювати джерела інформації та усвідомлювати межі впливу медіа на формування суспільного настрою – це не лише показник інформаційної зрілості, а й передумова стійкості до зовнішнього втручання. У сучасній гібридній війні, де слово часто є зброєю, важливо не лише що повідомляється, а й як, ким і з якою метою. Саме тому дослідження медійного ландшафту повинно не обмежуватися

кількісними показниками, а прагнути до глибокого аналізу смислових конструкцій, які, врешті, формують наше уявлення про війну та її наслідки.

2.2. Роль соціальних платформ у формуванні суспільної думки та мобілізації населення

Соціальні платформи стають невід'ємною складовою сучасного інформаційного простору, що набуває особливої ваги під час збройних конфліктів, зокрема у російсько-українській війні. Вони виконують роль як засобу масової комунікації, так і інструменту мобілізації населення, дозволяючи оперативно розповсюджувати інформацію, формувати суспільну думку та координувати дії громадян. Завдяки своїй доступності, оперативності передачі даних та можливості охопити величезну аудиторію, ці платформи забезпечують не тільки інформаційний обмін, а й створюють умови для активної участі суспільства у вирішенні нагальних питань національної безпеки.

Під час війни соціальні мережі перетворюються на арені інтенсивної інформаційної боротьби, де відбувається як офіційне інформування, так і створення альтернативних наративів, що можуть впливати на свідомість населення. Державні установи, незалежні експерти, журналісти та окремі активісти використовують ці платформи для поширення достовірної інформації, організації волонтерських акцій і мобілізації ресурсів, водночас стикаючись із завданнями протидії дезінформації та пропаганді. В умовах гібридної війни, коли інформація може стати як зброєю, так і засобом оборони, важливою залишається здатність суспільства критично аналізувати отримані дані та реагувати на виклики, що накладаються як зовнішніми, так і внутрішніми інформаційними впливами [1, с. 226].

Особливу увагу слід приділяти алгоритмічним механізмам, які використовуються соціальними платформами для персоналізації контенту.

Ці механізми можуть як сприяти підвищенню обізнаності громадян про реальні події, так і створювати інформаційні бульбашки, що обмежують доступ до різноманітних поглядів і можуть призводити до поляризації суспільства. У воєнний час така поляризація може стати як засобом мобілізації односторонніх, так і чинником розділення суспільства, що ускладнює колективну відповідь на загрози. Таким чином, науковий аналіз ролі соціальних мереж у цьому контексті дозволяє розкрити як позитивні, так і негативні наслідки їх впливу на формування суспільної думки.

Науковці відзначають, що у період збройних конфліктів соціальні платформи сприяють не лише передачі інформації, але й створенню нового типу комунікаційної взаємодії між владою та громадськістю. Такий двосторонній зв'язок дозволяє оперативно реагувати на виклики, коригувати інформаційні стратегії та забезпечувати підтримку морального духу населення. Водночас, важливим аспектом залишається питання безпеки інформаційного простору, оскільки кібератаки, фейкові новини та маніпуляції даними можуть мати руйнівний вплив на здатність суспільства протистояти зовнішнім загрозам. Р. Р. Базик зазначає: «У цьому контексті значну роль відіграють як технічні засоби захисту, так і підвищення інформаційної грамотності серед громадян» [2, с. 18].

З огляду на зазначене, соціальні платформи виступають як потужний інструмент, здатний мобілізувати ресурси суспільства та об'єднати його у боротьбі з агресивними зовнішніми впливами. Вони забезпечують можливість миттєвої координації дій, організації волонтерських рухів і збору необхідної інформації, що має критичне значення для обороноздатності країни. При цьому важливою залишається проблема дотримання етичних норм та гарантій достовірності інформації, оскільки помилки у цьому напрямку можуть стати підставою для розколу суспільства та послаблення оборонних спроможностей держави.

У таблиці 2.2 розглянемо роль провідних соціальних платформ у формуванні суспільної думки та мобілізації населення.

Таблиця 2.2

Роль провідних соціальних платформ у формуванні суспільної думки та мобілізації населення

Соціальна платформа	Активні користувачі	Частка аудиторії, що отримує новини (%)	Орієнтовна кількість організованих мобілізаційних заходів*
Facebook	~2,9 млрд MAU (місячних активних користувачів)	~55–60% (за даними досліджень Pew Research)	>1 000 кампаній та акцій (глобально, в періоди політичних/соціальних криз)
Twitter	~240 млн DAU (денних активних користувачів)	~35–40% (опитування споживачів новин)	~500+ акцій та протестних кампаній
Instagram	~2 млрд MAU	~30–35% (частина аудиторії отримує новини через візуальний контент)	~300+ кампаній (особливо серед молодіжних ініціатив)
YouTube	~2,5 млрд MAU	~45–50% (відеоконтент як джерело новин)	~800+ ініціатив (освітні проекти, соціальні кампанії)
TikTok	~1 млрд MAU	~20–25% (новини через короткі відеоролики)	~200+ мобілізаційних заходів (акції, флешмоби)

Джерело: створено автором на основі [2, с. 20; 47].

Отже, роль соціальних платформ у формуванні суспільної думки та мобілізації населення під час російсько-української війни є багатогранною та суперечливою. З одного боку, вони сприяють швидкому та ефективному розповсюдженню інформації, створенню умов для координації дій та підвищенню морального духу населення, а з іншого – стають полем для ведення інформаційної боротьби, де можуть використовуватися як засоби впливу, так і інструменти маніпуляції. Сучасний науковий дискурс зосереджується на аналізі цих процесів, дослідженні алгоритмічних особливостей цифрових платформ та розробці стратегій протидії дезінформації, що в цілому сприяє формуванню більш збалансованого та критичного ставлення до отримуваної інформації. У контексті воєнних дій національні та міжнародні дослідники розглядають соціальні мережі як ключовий елемент сучасного інформаційного протистояння, який має

визначальне значення для підтримання єдності та стійкості суспільства в умовах агресії.

Останні події демонструють, що соціальні платформи – це не просто нейтральні канали обміну повідомленнями, а справжні простори смислотворення та політичної дії. Саме тут формуються і транслуються ключові наративи, мобілізуються цифрові спільноти, а інформаційні атаки мають безпосередні наслідки для безпеки держави. У цьому сенсі важливо говорити не лише про технічні характеристики платформ чи кількісні показники охоплення, а й про такі поняття, як цифровий активізм, мережева мобілізація, інформаційний суверенітет, критичне мислення. Використання соціальних мереж як інструменту опору агресору передбачає не пасивне споживання контенту, а активне включення громадян у процес продукування сенсів, що стає своєрідною формою інформаційного волонтерства. У цьому контексті важливими словесними маркерами є: *«ми – спільнота»*, *«інформаційна гігієна»*, *«цифровий фронт»*, які підкреслюють трансформацію індивідуальної медіаактивності в колективну силу спротиву.

2.3. Маніпуляції, фейки та дезінформація: виклики для українських медіа

У контексті російсько-української війни маніпуляції, фейки та дезінформація набули надзвичайної актуальності, адже вони впливають як на суспільну думку, так і на формування політичних рішень. Сучасний інформаційний простір характеризується високою швидкістю поширення інформації, що створює сприятливі умови для масового впровадження неточних, спотворених або прямо фальшивих даних, а також для цілеспрямованих зусиль щодо маніпулювання громадською думкою. Російська пропаганда традиційно застосовує широкий спектр інформаційних технологій та методів, спрямованих на дискредитацію

українських медіа, підрив довіри до незалежних джерел інформації та створення умов для хаотичного сприйняття подій як всередині країни, так і за її межами.

У таблиці 2.3 наведемо цифрові показники, що ілюструють виклики для українських медіа у контексті російсько-української війни, пов'язаними з маніпуляціями, фейками та дезінформацією.

Таблиця 2.3

Стан прозорості, споживання та викликів в інформаційному середовищі українських онлайн-медіа (2022–2023)

Показник	Значення	Опис
Прозорість онлайн-медіа (2023)	68%	Частка українських онлайн-медіа, що є прозорими у питанні публікації контактних даних, політик тощо
Прозорість онлайн-медіа (2022)	38%	Частка онлайн-медіа, що повністю відповідають критеріям прозорості
Редакційна політика оприлюднена	36%	Лише 36% медіа публікують редакційні політики
Інформація про бенефіціарів	28%	28% медіа розміщують на сайтах інформацію про бенефіціарів (власників)
Прозорість контактних даних	92%	92% медіа мають доступну інформацію для зв'язку із редакцією
Збільшення трафіку онлайн-медіа	+300% (перший квартал 2022)	В умовах війни деякі українські онлайн-ресурси зафіксували до 300% збільшення відвідуваності у першому кварталі 2022 року
Перегляди «Української правди»	136 млн/місяць (Q1 2022)	Найпопулярніший новинний ресурс здобув рекордний показник – 136 млн переглядів на місяць у першому кварталі 2022 року
Факт-інциденти дезінформації	480 інцидентів (Dec 2022 – Nov 2023)	Зафіксовано 480 випадків зовнішнього маніпулювання інформацією протягом періоду з грудня 2022 до листопада 2023 року
Інциденти, спрямовані проти Києва	160 інцидентів	Серед загальної кількості 480 інцидентів, 160 випадків були спрямовані проти столиці – Києва
Споживання новин через соціальні мережі	>75%	Понад 75% українців отримують новини через соціальні мережі

Джерело: створено автором на основі [7, с. 473; 49].

Ця таблиця демонструє, що крім зростання трафіку та високої популярності окремих медіа, існує низка проблем, пов'язаних із

недостатньою прозорістю та низьким рівнем публікації редакційних політик, що створює вразливість до маніпуляцій та фейкових повідомлень. Також велика кількість дезінформаційних інцидентів свідчить про активне використання зовнішніх маніпулятивних ресурсів.

Дослідження цього феномену відкриває перед нами багатовимірність проблеми, адже сьогодні численні канали поширення інформації дозволяють зловмисникам впроваджувати маніпулятивний зміст як через традиційні засоби масової інформації, так і через сучасні платформи, що функціонують у мережі. Суть проблеми полягає в тому, що кожен з цих каналів – від телебачення та радіо до соціальних мереж, блогів та спеціалізованих новинних сайтів – створює додаткову можливість для розповсюдження фейкових новин, що маскуються під об'єктивну інформацію. Наприклад, інформаційні маніпуляції можуть відбуватися через пости у Facebook або Twitter, де численні користувачі швидко діляться новинами, не завжди перевіряючи їх достовірність, що створює умови для вірусного розповсюдження неправдивих даних. Аналогічно, блоги та спеціалізовані портали, які претендують на незалежність, часто стають майданчиками для публікації статей із спотвореною інформацією, яку потім підтримують автоматизовані системи розповсюдження контенту [49].

Феномен «фейкових новин» набув особливої гостроти в контексті сучасної інформаційної боротьби між Росією та Україною, де стратегія дезінформації спрямована не лише на зміну громадської думки щодо подій, а й на створення внутрішнього розколу в суспільстві. При цьому, неодноразово ставав відомим приклад впливу неправдивих повідомлень на політичну ситуацію: через свідоме поширення спотворених даних про військові дії або політичні рішення, з'являються умови для підриву довіри до офіційних джерел, що може стати каталізатором соціальних конфліктів. Наприклад, розповсюдження інформації про нібито існуючі загрози безпеці або участь державних установ у таємних змовах створює у

громадськості атмосферу підозріливості та страху, навіть якщо реальних підстав для таких припущень немає.

Дослідники підкреслюють, що методи дезінформації мають не лише чисто інформаційну, але й глибоку психологічну складову. Вони спрямовані на впровадження відчуття невизначеності, тривоги та страху, що негативно впливає на моральний стан населення. Наприклад, коли через засоби масової інформації або соціальні мережі поширюються новини про немов би наближення нової загрози, це може призвести до панічних настроїв серед громадян, змушуючи їх змінювати повсякденні звички або навіть відмовлятися від планів щодо участі у громадському житті. Таким чином, фейкові новини перетворюються на інструмент політичного впливу, здатний викликати соціальну нестабільність і послаблювати єдність суспільства. Це явище вимагає комплексного підходу до аналізу та протидії, адже лише розуміючи як інформаційну, так і психологічну складову дезінформаційних кампаній, можна розробити ефективні стратегії для зменшення їх негативного впливу на суспільство.

Українські медіа, перебуваючи під постійним інформаційним тиском, змушені адаптувати свої підходи до збору, перевірки та розповсюдження інформації. Це вимагає високої кваліфікації журналістів, застосування сучасних технологій фактчекінгу, а також розвитку мережевого співробітництва між різними інформаційними агентствами, науковими установами та громадськими організаціями. Важливим аспектом є також освітня діяльність, спрямована на підвищення медіаграмотності населення, що дозволяє користувачам критично сприймати отриману інформацію та не піддаватися впливу пропаганди. Системний аналіз прикладів дезінформації виявляє, що не завжди очевидною є мотивація тих, хто поширює фейки, а комплексність інформаційного простору створює можливості для використання суперечливих даних у політичних цілях [53].

Наукові підходи до дослідження дезінформаційних кампаній базуються на міждисциплінарному аналізі, який об'єднує методи соціології, психології, журналістики та інформаційних технологій. Такий комплексний підхід дозволяє не лише аналізувати механізми поширення фейкової інформації, а й розробляти стратегії її протидії. Ефективність заходів протидії дезінформації залежить від координації між владою, приватним сектором та науковими установами, що дозволяє створити єдину інформаційну платформу для своєчасного реагування на спроби маніпуляції. Крім того, важливо враховувати міжнародний досвід та практики, оскільки глобалізація інформаційного простору вимагає взаємодії між країнами з метою зменшення негативних наслідків інформаційних атак.

Роль українських медіа в умовах війни полягає не лише в інформуванні населення про поточні події, а й у відновленні довіри до журналістики як соціально значущого інструменту демократичного суспільства. З одного боку, це сприяє підвищенню рівня громадянської свідомості та критичного мислення, з іншого – створює передумови для формування національної єдності в умовах зовнішнього інформаційного тиску. Сучасні технології, включаючи алгоритми штучного інтелекту для аналізу текстів та візуальних матеріалів, відкривають нові можливості для виявлення й нейтралізації фейкових новин, що дозволяє оперативно реагувати на загрози інформаційної безпеки. Проте використання цих технологій вимагає додаткових інвестицій у розвиток кібербезпеки та підвищення рівня технічної компетентності журналістів [54].

Системний аналіз ситуації свідчить про те, що інформаційна війна є багатовимірним явищем, яке вимагає комплексного підходу для протидії. Розвиток методик виявлення дезінформації, підвищення прозорості інформаційного простору та активна співпраця з міжнародними партнерами є ключовими чинниками у протидії маніпуляціям. У цьому контексті важливим є не тільки реагування на актуальні виклики, а й

прогнозування можливих сценаріїв розвитку інформаційного простору, що дозволяє завчасно розробляти стратегії профілактики негативних наслідків. Таким чином, роль науки та практики у вирішенні проблем дезінформації стає особливо важливою, адже саме через інтегровану діяльність різних суб'єктів суспільства можливо забезпечити інформаційну безпеку в умовах сучасних глобальних викликів.

З огляду на масштаб і складність цього явища, особливої ваги набувають поняття інформаційної гігієни, критичного мислення, медіастійкості та цифрової компетентності. На мою думку, сьогодні кожен користувач інформаційного простору має усвідомити свою відповідальність не лише як споживач, але й як потенційний ретранслятор контенту. Утвердження культури свідомого споживання інформації, впровадження освітніх програм з медіаграмотності та створення платформ для верифікації даних – це не просто елементи реагування, а стратегічні кроки до формування нової якості інформаційного середовища. Важливо розуміти: дезінформація – це не лише проблема держави чи журналістики, це виклик для кожного громадянина, який має навчитись фільтрувати, перевіряти та інтерпретувати інформацію в умовах інформаційної турбулентності. Саме такий підхід – системний, усвідомлений і проактивний – є запорукою стійкості демократичного суспільства перед обличчям інформаційних атак.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЗАЄМОДІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ

3.1. Тенденції розвитку цифрових платформ та їх вплив на українські медіа

Взаємодія традиційних та соціальних медіа в контексті російсько-української війни та повоєнного періоду є важливим напрямом дослідження, що визначає подальші комунікаційні стратегії держави, суспільства та бізнесу. Український медійний простір зазнав значних трансформацій, спричинених як повномасштабною агресією, так і розвитком цифрових технологій, що змінюють структуру інформаційного споживання.

Традиційні медіа, такі як телебачення, радіо та друковані видання, залишаються важливим джерелом інформації, особливо у критичних ситуаціях, коли необхідні оперативні та достовірні дані. Водночас соціальні медіа стали майданчиком для громадянської журналістики, мобілізації суспільства та оперативного поширення новин. Інформаційна війна, яку веде Росія, вплинула на український медійний ландшафт, змусивши державні інституції та незалежні ЗМІ адаптувати свої комунікаційні підходи, впроваджувати фактчекінг і посилювати інформаційну безпеку.

Одночасно з інформаційною війною дедалі помітнішою стає складова кібербезпеки: хакерські атаки на медійні та державні ресурси часто використовуються для дестабілізації комунікаційних каналів і внесення хаосу в інформаційний простір. На міжнародному рівні такі атаки переважно визначаються як кіберагресія або кібервійна, часто із залученням «третіх держав» для прихованого управління або маркування відповідальності [60]. В Україні за останні роки зафіксовано численні DDoS-атаки на держпортали, фішингові кампанії проти журналістів і

спроби компрометації редакційних систем, що підкреслює необхідність інтеграції кіберзахисту до загальної інформаційної стратегії.

Тенденції розвитку цифрових платформ свідчать про їхню зростаючу роль у формуванні громадської думки та міжнародного іміджу України. Платформи на кшталт Telegram, Twitter, TikTok та YouTube стали ключовими каналами для висвітлення подій війни, мобілізації ресурсів і підтримки національного спротиву. Алгоритмічне просування контенту, можливість швидкого реагування та інструменти таргетованої комунікації забезпечують широке охоплення аудиторії, що традиційним медіа вдається значно складніше [60].

Повномасштабна війна та подальший повоєнний період сприятимуть подальшому зміцненню цифрових платформ, але водночас вимагають підвищення рівня медіаграмотності серед населення. Українські журналісти, медіаексперти та державні установи змушені розробляти нові моделі співпраці між традиційними та цифровими медіа, спрямовані на підвищення якості контенту, боротьбу з дезінформацією та розвиток стійких інформаційних стратегій.

Важливим аспектом є інтеграція традиційних медіа в цифрове середовище через мультимедійний формат подачі новин, активну присутність у соцмережах та залучення аудиторії до створення контенту. Гібридні моделі роботи медіа, що поєднують репортажі, аналітику та користувацький контент, можуть підвищити довіру до журналістики, сприяти формуванню критичного мислення в суспільстві та протидіяти ворожим інформаційним операціям.

З огляду на перспективи розвитку українських медіа після завершення війни важливими завданнями є створення незалежних медійних екосистем, підтримка фактчекінгових ініціатив, законодавче врегулювання цифрового контенту та впровадження міжнародних стандартів журналістики. Крім того, взаємодія традиційних та соціальних медіа може стати ефективним інструментом для відбудови країни,

привернення уваги світової спільноти до проблем України та формування позитивного іміджу держави на міжнародній арені [63].

Таким чином, поєднання традиційних та цифрових медіа в умовах війни та післявоєнного періоду сприятиме посиленню інформаційного фронту України, забезпеченню стійкості медійного середовища та розвитку ефективних комунікаційних стратегій у майбутньому.

Зрештою, аналіз сучасних тенденцій свідчить про те, що цифровізація медіапростору є не просто технологічною еволюцією, а стратегічним чинником національної безпеки. Ключові поняття, такі як «інформаційна гігієна», «цифровий суверенітет» та «екосистема медіа», мають вийти за межі вузькопрофесійного дискурсу та стати складовими суспільної свідомості. На мою думку, саме цифрові платформи здатні не лише оперативно передавати інформацію, а й формувати нові наративи української ідентичності, об'єднувати діаспору, впливати на міжнародні політичні процеси. Відтак, важливо, щоб держава, громадянське суспільство та незалежні журналісти не лише адаптувались до нової медіареальності, але й спільно формували її засади – прозорі, відповідальні та орієнтовані на розвиток критичного мислення та інформаційної стійкості.

3.2. Використання штучного інтелекту у модерації контенту під час війни

У сучасних умовах російсько-українського конфлікту модерація цифрового контенту набуває критичного значення, оскільки інформаційний простір стає ареною боротьби з дезінформацією, пропагандою та маніпуляціями. Штучний інтелект, зокрема алгоритми на базі нейронних мереж, демонструє здатність аналізувати великі обсяги текстових, аудіо та відеоматеріалів у режимі реального часу, що дозволяє оперативно виявляти потенційно небезпечний або неправдивий контент.

Завдяки використанню машинного навчання такі системи можуть навчатися на прикладах як достовірної, так і фейкової інформації, що сприяє підвищенню точності класифікації матеріалів за ступенем достовірності, емоційним забарвленням та специфічними характеристиками пропагандистських наративів.

Одним із ключових завдань сучасної модерації є розпізнавання тонких лінгвістичних та візуальних ознак, характерних для пропаганди, де часто використовується мова, схожа на достовірні джерела, але з певними маніпулятивними акцентами. Інтеграція алгоритмічних рішень з участю експертів-гуманітаріїв дозволяє поєднувати швидкість обробки даних штучним інтелектом із критичним аналізом, який здатен враховувати соціокультурні контексти та політичну багатозначність інформації. Такий синтез підходів сприяє зниженню ризиків помилкової цензури легітимного контенту, водночас оперативно реагуючи на загрози, що виникають у цифровому просторі [48].

Сучасні дослідження спрямовані на розробку адаптивних моделей, які здатні розпізнавати зміни в стилі, тоні та контексті публікацій, що є важливим у боротьбі з швидкоплинною дезінформацією. Розвиток технологій обробки природної мови дозволяє системам модерації враховувати складні комунікативні сигнали, що стають особливо актуальними під час війни, коли інформаційний простір насичений як правдивими, так і маніпулятивними повідомленнями. Водночас глобальні цифрові платформи впроваджують інноваційні технології штучного інтелекту, що супроводжується розробкою нових стандартів етичної модерації, зобов'язань щодо прозорості алгоритмічних рішень та постійним удосконаленням нормативно-правової бази для забезпечення інформаційної безпеки.

Державні органи, міжнародні організації та приватний сектор спільно працюють над вирішенням проблем, пов'язаних із зловживанням цифровими технологіями в інформаційній війні, що включає не лише

підвищення ефективності виявлення шкідливого контенту, а й забезпечення захисту свободи слова. М.Р. Чалабієва вважає: «Створення таких високоточних систем модерації сприяє не лише протидії пропаганді, але й розвитку інформаційної гігієни суспільства, де критичне мислення та свідоме ставлення до споживання інформації стають основними чинниками безпеки та стійкості у складних геополітичних умовах» [72].

Таким чином, використання штучного інтелекту у модерації контенту під час російсько-української війни є багатограним процесом, що поєднує інноваційні технологічні рішення, міждисциплінарний підхід та активну співпрацю між усіма учасниками цифрової екосистеми задля збереження інформаційної правди і забезпечення безпеки суспільства.

У цьому контексті особливо важливо усвідомлювати, що штучний інтелект – це не лише технічний інструмент, а й соціальний актор, який впливає на те, що вважається правдою, нормою чи допустимим у цифровому середовищі. На мою думку, ключовими поняттями тут є «алгоритмічна відповідальність», «етика модерації» та «цифрова довіра». В умовах війни, коли кожна інформаційна помилка може мати фатальні наслідки, суспільство потребує прозорих механізмів пояснення рішень штучного інтелекту, а також чітких меж між автоматизованою модерацією та людським контролем. У майбутньому вкрай важливо створити моделі, що не лише виявлятимуть небезпечний контент, а й враховуватимуть емоційно-семантичні нюанси публікацій, їхній контекст і потенційний вплив на різні групи населення. Такий підхід дозволить не лише ефективно протидіяти дезінформації, а й зміцнити інформаційну самосвідомість громадян – як базову складову стійкого суспільства.

3.3. Новітні моделі журналістики: репортажі з війни та цифрова документалістика

Новітні моделі журналістики свідчать про фундаментальні зміни у підходах до збору, аналізу та подання інформації, що стають особливо помітними у висвітленні конфлікту між Росією та Україною. Розвиток цифрових технологій і поширення інтернету сприяють появі нових форматів репортажів, які поєднують оперативність, візуальну естетику та інтерактивність. Сучасні журналісти використовують мобільні пристрої, соціальні мережі, стрімінгові платформи та інші цифрові інструменти для того, щоб документувати події у режимі реального часу, створюючи таким чином мультимедійні матеріали, які можуть доповнювати традиційні текстові повідомлення. Таке зростання ролі цифрових засобів дозволяє аудиторії не лише спостерігати за подіями, але й брати участь у процесі їх аналізу, коментування та поширення, що веде до переформатування традиційного інформаційного простору.

Цифрова документалістика набуває все більшого значення в умовах збройних конфліктів, адже вона дозволяє створити інтерактивні архіви, які містять не лише фактичні дані, але й візуальні свідчення, аудіо- та відеоматеріали, що допомагають комплексно відобразити динаміку подій. Такий підхід сприяє більш глибокому розумінню причинно-наслідкових зв'язків, аналізу соціальних, політичних та економічних аспектів війни. Цифрові технології дозволяють здійснювати геопросторовий аналіз, порівнювати дані з різних джерел та відслідковувати зміну хід подій з високою точністю, що є особливо важливим для формування достовірного наративу у швидкозмінному інформаційному середовищі [71].

Водночас, швидкість розповсюдження інформації через цифрові платформи супроводжується рядом викликів, пов'язаних з перевіркою достовірності даних, етичними нормами та питаннями безпеки як журналістів, так і їх аудиторії. Новітні технології, що дозволяють миттєво публікувати інформацію, створюють можливості для маніпуляцій, поширення дезінформації та фейкових новин, тому важливим залишається питання розробки нових стандартів перевірки та підтвердження

інформації. Наукові дослідження вказують на необхідність інтеграції традиційних редакційних принципів із сучасними цифровими інструментами, що допомагає забезпечити баланс між оперативністю передачі новин та їхньою достовірністю.

Інтерактивність сучасних репортажів дозволяє аудиторії брати участь у формуванні загального наративу, що веде до виникнення нових форм колективної журналістики. Громадяни, які знаходяться безпосередньо в зоні конфлікту, можуть через цифрові платформи ділитися власними свідченнями, фотографіями та відеоматеріалами, що розширює інформаційне поле традиційних медіа. На думку І.Ю. Тонкіх такий підхід стимулює розвиток діалогу між журналістами та громадськістю, сприяє більш глибокому осмисленню подій та стимулює виникнення нових методологічних підходів у дослідженні інформаційних потоків [70].

Отже, новітні моделі журналістики, представлені репортажами з російсько-українського конфлікту, є яскравим прикладом того, як цифрова трансформація впливає на еволюцію медіа та змінює традиційні поняття про журналістську етику та відповідальність. Інновації у використанні цифрових технологій сприяють не лише оперативному висвітленню подій, але й створенню інтерактивних документальних ресурсів, що можуть слугувати цінним матеріалом для подальших історичних, соціологічних та політичних досліджень. Таким чином, цифрова документалістика стає потужним інструментом для аналізу і розуміння сучасних глобальних процесів, відкриваючи нові горизонти для розвитку як журналістської практики, так і наукових досліджень у сфері комунікацій.

Безперечно, сьогоденний медіаландшафт перебуває на перехресті технологічних інновацій і етичних викликів, що змушує переосмислювати не лише методи, а й роль журналістики в суспільстві. Особисто я вважаю, що ключовими поняттями, які мають визначати новітні моделі журналістики, є «оперативність», «автентичність», «прозорість» та

«співтворчість» з аудиторією. Важливо підкреслити, що цифрова документалістика – це не просто новий формат подачі інформації, а революційний інструмент, який відкриває доступ до багатовимірного, багатоголосого бачення реальності війни. При цьому залишається критично важливим баланс між швидкістю і достовірністю, адже інформаційна прискореність часто ризикує стати пасткою для поширення неперевіраних даних. Тому я переконаний, що майбутнє журналістики полягає у тіснішій інтеграції технологій із глибоким аналітичним підходом і постійним розвитком медіаграмотності аудиторії, що здатна не лише споживати, а й критично оцінювати інформацію. Такий підхід є фундаментальним для побудови стійкого інформаційного середовища, здатного протистояти інформаційним загрозам та формувати свідоме громадянське суспільство.

3.4. Стратегії боротьби з інформаційними маніпуляціями, фейками та пропагандою

Стратегії боротьби з інформаційними маніпуляціями, фейками та пропагандою у традиційних та соціальних медіа під час російсько-української війни є важливим елементом інформаційної безпеки України. У сучасних умовах війна ведеться не лише на полі бою, а й у медійному просторі, де інформація використовується як потужна зброя для впливу на громадську думку, деморалізації противника та мобілізації власного населення. Російська федерація активно застосовує пропагандистські методи, спрямовані на створення дезінформаційного середовища, яке ускладнює формування об'єктивної картини реальності.

Однією з основних стратегій боротьби з інформаційними маніпуляціями є посилення державної інформаційної політики та розвиток незалежних медіа. Український уряд та громадянське суспільство активно працюють над викриттям фейкових наративів, спростуванням

дезінформації та поширенням достовірної інформації. Важливу роль відіграє Центр протидії дезінформації при Раді національної безпеки і оборони України, який здійснює моніторинг інформаційного простору, аналізує ворожі інформаційні атаки та надає рекомендації щодо їх нейтралізації [66].

Сучасні технології сприяють поширенню фейків через соціальні медіа, тому критично важливим є розвиток алгоритмічних методів виявлення дезінформації. Використання штучного інтелекту та аналізу великих масивів даних дає змогу ідентифікувати ботів, координовані кампанії з дезінформації та мережі фейкових акаунтів. Платформи, такі як Facebook, Twitter та Telegram, також відіграють ключову роль у боротьбі з пропагандою, застосовуючи політику маркування та видалення неправдивого контенту. Водночас проблема залишається актуальною, оскільки алгоритми не завжди ефективно розрізняють дезінформацію та думки користувачів, що може викликати як недовіру, так і потенційну цензуру.

Просвітницька діяльність та підвищення рівня медіаграмотності громадян є ще одним стратегічним напрямом боротьби з інформаційними маніпуляціями. Освітні ініціативи, спрямовані на формування критичного мислення, допомагають суспільству усвідомлено сприймати інформацію, перевіряти джерела та розпізнавати ознаки фейкових новин. Важливим інструментом є співпраця з міжнародними організаціями та медіаекспертами, що надають аналітичну підтримку та розробляють рекомендації для громадян і журналістів.

Значний внесок у протидію пропаганді здійснюють незалежні фактчекінгові ініціативи, такі як StopFake, VoxCheck та інші, що перевіряють сумнівні твердження, аналізують їхнє походження та надають обґрунтовані спростування. Використання перевірених джерел інформації, співпраця журналістів із науковцями та експертами дозволяє створювати

аналітичні матеріали, які допомагають суспільству орієнтуватися в складних інформаційних потоках [20, с. 79].

Російська пропаганда активно використовує методи емоційного впливу, спекуючи на страху, ненависті та інших сильних почуттях. Одним із дієвих способів боротьби з такими наративами є розробка контрнاراتивів, заснованих на правді та реальних історіях. Важливу роль у цьому процесі відіграють українські журналісти, блогери, військові кореспонденти та активісти, які поширюють перевірену інформацію безпосередньо з місць подій.

Міжнародна підтримка та санкційні заходи щодо пропагандистських медіа є ще одним важливим чинником у боротьбі з дезінформацією. Блокування російських пропагандистських телеканалів, обмеження фінансування проросійських медіа та дипломатичний тиск на країни, які поширюють ворожі наративи, сприяють зменшенню впливу кремлівської дезінформації.

Таким чином, ефективна боротьба з інформаційними маніпуляціями в умовах російсько-української війни вимагає комплексного підходу, який включає державну політику, технологічні рішення, підвищення медіаграмотності, фактчекінгові ініціативи та міжнародну співпрацю. Інформаційна війна є невід'ємною частиною сучасних конфліктів, і лише завдяки системному протистоянню пропаганді можна забезпечити інформаційну стійкість суспільства.

Безумовно, на мою думку, саме комплексність та багатоплановість стратегій боротьби з інформаційними маніпуляціями є ключовими факторами їхньої ефективності. Важливо розуміти, що протидія фейкам і пропаганді – це не лише технологічне завдання, а передусім соціокультурний процес, що потребує активної участі кожного громадянина. Ключові поняття тут – «інформаційна гігієна», «критичне мислення», «медіаграмотність» і «прозорість джерел». Лише поєднання інноваційних алгоритмічних інструментів з глибокою просвітницькою

роботою дозволить сформувати у суспільства імунітет проти маніпуляцій. Водночас я переконаний, що важливим аспектом є розвиток довіри між медіа і аудиторією, адже без цієї довіри жодні технології не зможуть стати справжнім бар'єром для дезінформації. Тому боротьба з пропагандою має базуватися не лише на викритті неправди, а й на побудові відкритого, чесного та відповідального медіа-простору, що сприяє консолідації суспільства і зміцненню його інформаційної безпеки.

3.5. Міжнародне регулювання цифрових медіа у контексті війни та безпеки

Стрімкий розвиток цифрових медіа кардинально змінив інформаційний простір, створюючи нові виклики для міжнародної безпеки, особливо у контексті воєнних конфліктів. Цифрові платформи стали не лише засобом комунікації, а й інструментом інформаційної війни, що вимагає глобального регулювання та ефективних механізмів контролю за поширенням дезінформації, маніпулятивного контенту та кібератак.

Одним із ключових аспектів міжнародного регулювання цифрових медіа є правові ініціативи міжнародних організацій. Європейський Союз активно впроваджує нормативні акти, спрямовані на боротьбу з дезінформацією та забезпечення кібербезпеки. Зокрема, Акт про цифрові послуги (Digital Services Act) встановлює зобов'язання для онлайн-платформ щодо прозорості алгоритмів та боротьби з незаконним контентом. НАТО, зі свого боку, посилює кібербезпеку в межах стратегії колективної оборони, визнаючи кіберпростір п'ятою сферою бойових дій нарівні з сушею, морем, повітрям і космосом [59].

Важливим напрямом міжнародного регулювання є протидія пропаганді та інформаційним операціям з боку держав-агресорів. Російсько-українська війна продемонструвала, що цифрові медіа можуть використовуватися для підриву демократичних інституцій та мобілізації

населення в інтересах авторитарних режимів. Відповіддю міжнародної спільноти стало посилення санкцій проти державних пропагандистських ресурсів, таких як RT та Sputnik, а також співпраця з технологічними корпораціями для обмеження поширення деструктивного контенту.

Проблема кібербезпеки у воєнний час також є невід'ємною складовою регулювання цифрових медіа. Кібератаки на інфраструктурні об'єкти, урядові сайти та фінансові установи стали звичною тактикою у гібридних війнах. Держави посилюють співпрацю в межах міжнародних ініціатив, таких як Паризький заклик до довіри та безпеки в кіберпросторі та Будапештська конвенція про кіберзлочинність. Особливу роль у протидії кіберзагрозам відіграють приватні компанії, зокрема Google, Microsoft та Meta, які впроваджують нові алгоритми захисту від дезінформації та шкідливого програмного забезпечення [56].

Глобальні технологічні корпорації стали одними з ключових суб'єктів у процесі регулювання цифрових медіа. Їхня політика модерування контенту та алгоритми формування інформаційного простору безпосередньо впливають на інформаційну безпеку під час війни. У відповідь на міжнародний тиск компанії почали активніше розробляти етичні стандарти щодо контенту, створюючи незалежні ради нагляду та співпрацюючи з урядами та громадськими організаціями. Проте залишається проблема відсутності єдиних стандартів, що спричиняє ризик політичного впливу та цензури з боку держав або корпорацій.

Регулювання цифрових медіа у контексті війни та безпеки є складним і динамічним процесом, який потребує балансу між забезпеченням свободи слова та необхідністю контролю за шкідливим контентом. Глобальна співпраця між державами, міжнародними організаціями та технологічними корпораціями є ключовим елементом у формуванні ефективної системи безпеки в цифровому просторі. У міру розвитку нових технологій та загроз механізми регулювання повинні

адаптуватися, щоб забезпечувати стійкість демократичних інститутів та захист прав людини у цифрову епоху.

На мою думку, міжнародне регулювання цифрових медіа в контексті війни й безпеки – це надзвичайно складний і багатогранний процес, який потребує не лише юридичних норм, а й глибокого розуміння політичних, соціальних та технологічних аспектів. Ключові поняття тут – «баланс свободи слова», «прозорість алгоритмів», «етичні стандарти» і «колективна відповідальність». Важливо, щоб регулювання не перетворювалося на інструмент надмірної цензури або політичного тиску, але водночас забезпечувало ефективний захист від інформаційних загроз і кібератак. Особисто вбачаю, що успіх у цій сфері можливий лише за умови тісної міжнародної координації, включення громадянського суспільства та технологічних компаній у процес розробки правил гри в цифровому просторі. Також варто пам'ятати про постійний розвиток технологій, які ускладнюють прогнозування викликів, тому гнучкість і адаптивність регуляторних механізмів мають стати пріоритетом у подальшій політиці цифрової безпеки.

ВИСНОВКИ

Дипломна робота досягла своєї мети – визначити, якої взаємодії зазнають традиційні медіа та соціальні платформи у контексті міжнародних конфліктів на прикладі України з 2014 року до сьогодні, – оскільки дослідженням вдалося знайти відповіді на поставлені завдання, зокрема:

1. Проаналізовано поняття традиційних медіа та соціальних платформ, визначено їхню класифікацію, особливості функціонування та характер впливу на аудиторію в умовах сучасних інформаційних викликів.

2. Встановлено, що традиційні медіа та соціальні платформи виконують різні, але взаємодоповнювані функції у висвітленні міжнародних конфліктів. Традиційні медіа зберігають авторитетність та журналістські стандарти, натомість соціальні платформи забезпечують оперативність, динамічність і широку участь громадян у створенні та поширенні інформації.

3. Визначено критичну роль соціальних мереж у поширенні інформації під час російсько-української війни. Вони стали не лише каналами комунікації, а й інструментами мобілізації, протидії пропаганді та зміцнення міжнародної підтримки України.

4. Проаналізовано особливості інформаційної війни, яка стала невід’ємною частиною сучасних конфліктів. Доведено, що маніпулятивні технології активно використовуються для впливу на громадську думку, і саме соціальні платформи є ключовим середовищем їхнього поширення.

5. Досліджено специфіку висвітлення війни українськими та міжнародними ЗМІ. З’ясовано, що українські медіа переважно зосереджуються на мобілізаційній і патріотичній функціях, тоді як міжнародні – на аналітиці, об’єктивності та глобальному контексті, що в комплексі формує багатовимірну медійну картину подій.

6. Оцінено вплив соціальних платформ на формування громадської думки та суспільну мобілізацію. Доведено, що соцмережі сприяють активізації громадянської позиції, але водночас можуть посилювати поляризацію через ефект інформаційних бульбашок.

7. Виявлено основні виклики, пов'язані з фейками та дезінформацією, що ускладнюють функціонування як традиційних, так і цифрових медіа. Наголошено на необхідності розвитку медіаграмотності, вдосконалення модерації контенту та активного використання інструментів фактчекінгу.

8. Окреслено перспективи взаємодії традиційних та цифрових медіа в умовах війни та повоєнного відновлення. Показано, що симбіоз класичних джерел інформації та цифрових платформ є ключем до підвищення ефективності інформування, зміцнення інформаційної безпеки та формування стійкого демократичного медіапростору.

9. Проаналізовано міжнародні підходи до регулювання цифрового медіасередовища. Встановлено, що в умовах гібридних загроз актуальним є запровадження нових стандартів відповідальності платформ, що забезпечуватиме баланс між свободою слова та безпекою інформаційного простору.

Таким чином, результати дослідження засвідчують, що в умовах міжнародного конфлікту ефективна взаємодія традиційних медіа та соціальних платформ є вирішальною для підтримки інформаційного суверенітету, мобілізації суспільства та протидії зовнішнім деструктивним впливам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

1. Арутюнян В. Е. Аналіз впливу соціальних медіа на політику та прийняття рішень у державному управлінні // Інвестиції: практика та досвід. – 2024. – № 7. – С. 224–230.
2. Базик Р. Р. Роль соціальних медіа як інструменту поширення пропаганди та їх вплив на політичну активність суспільства // Політикус. – 2024. – № 4. – С. 16–23.
3. Баранецька А. Д. Медіакомунікація як специфічний вид соціокультурної взаємодії: до теорії питання // Держава і регіони. – 2014. – № 1–2. – С. 10–14.
4. Гарматій О. В. Соціальні мережі в системі державних комунікацій // Наукові записки. – 2016. – № 1(52). – С. 240–247.
5. Гарматій О. Інтерактивність державних комунікацій: електронна складова // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. – 2015. – № III (9) (53). – С. 38–42.
6. Гарматій О., Онуфрів С. Соціальні мережі як джерело інформації у роботі журналіста // Вісник Національного університету "Львівська політехніка": журналістика. – 2021. – № 2 (2). – С. 45–52.
7. Гвоздєв В. М. Блогінг як вияв і знаряддя громадянської журналістики // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. – 2013. – Вип. 38. – С. 469–476.
8. Городенко Л. М. Комунікативні парадигми розвитку мережових соціальних спільнот // Інформаційне суспільство. – 2014. – Вип. 19. – С. 68–72.
9. Іващенко В. Л. Сучасні медіакомунікативні технології: навч. посіб. – Київ : ТОВ "Видавництво "Розумники"", 2021. – 192 с.

10. Кислова О. М., Берднік К. О. Нові медіа як комунікативні технології XXI століття: наслідки мережевізації та інтелектуалізації комунікацій // Соціальні технології: заради чого? Яким чином? З яким результатом? : монографія / кол. авт.; наук. ред. В. І. Подшивалкін. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечнікова, 2015. – С. 277–288.
11. Конах В. Виникнення та еволюція поняття «медіа-простір» в науковій думці // Вісник Дніпропетровського університету. – 2015. – Вип. 2. – С. 112–115.
12. Кравчук В. М., Дмитрусь О. А. Вплив ЗМІ на формування громадянської свідомості // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. – № 6. – С. 16–19.
13. Наумова М. Ю. Телебачення та інтернет-ресурси як джерела суспільно-політичної інформації: якість та достовірність контенту за оцінками аудиторії // Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. – Київ : Інститут соціології НАНУ, 2020. – Вип. 7 (21). – С. 124–138.
14. Онищенко О. С., Горовий В. М., Попик В. Ф. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства. – Київ : НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2013. – 220 с.
15. Основи медіабізнесу: підручник / З. В. Григорова, О. А. Сухорукова, А. В. Кваско, Л. П. Шендерівська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 323 с.
16. Основи медіаменеджменту: навч. посіб. / О. М. Барзилович, З. В. Григорова, Л. А. Пунчак та ін. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 296 с.
17. Проноза І. І. Засоби масової інформації і комунікації в інформаційній війні як сучасна політична практика // Політикус. – 2020. – Вип. 3. – С. 65–69.
18. Романчук О. К. Соціальна інформатика. – Львів : Універсум, 2016. – 224 с.

19. Рудик М. Вплив соціальних медіа на формування громадської думки // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. – 2020. – Вип. 48. – С. 198–206.
20. Савчук Н. М. Медіакомунікації у системі соціальних комунікацій // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. – 2024. – Т. 35 (74), № 3, ч. 2. – С. 78–83.
21. Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації : хрестоматія до дисципліни. – Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. – 135 с.
22. Фролова Н. В. Особливості використання соціальних мереж у діяльності органів публічної влади // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2019. – № 1(21). – С. 1–15.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

23. Alodat A. M. Social media platforms and political participation: a study of jordanian youth engagement // MDPI. – 2023. – URL: <https://www.mdpi.com/2076-0760/12/7/402>
24. Amosun T. S., Chu J., Rufai O. H., Muhideen S., Shahani R., Gonlepa M. K. Does e-government help shape citizens' engagement during the COVID-19 crisis? A study of mediational effects of how citizens perceive the government // Online Information Review. – 2022. – Vol. 46, № 5. – P. 846–866. – DOI: 10.1108/OIR-10-2020-0478
25. Bernhard U., Dohle M. Local politics online: the influence of presumed influence on local politicians' online communication activities in Germany // Local Government Studies. – 2015. – № 41(5). – P. 755–773.
26. Bhagawati P. Websites and social media technologies as implements of E-Governance: A study of North East India // Indian Journal of

Science and Technology. – 2020. – Vol. 13, № 31. – P. 3188–3197. – DOI: 10.17485/IJST/v13i31.1016

27. Brandtzaeg P. B., Chaparro Domínguez M. A. A gap in networked publics? A comparison of younger and older journalists' newsgathering practices on social media // *Nordicom Review*. – 2018. – № 39(1). – P. 95–109.

28. Broersma M., Graham T. Twitter as a news source // *Journalism Practice*. – 2013. – № 7(4). – P. 446–464.

29. Brookhouse A., Derr T., Karimi H., Bernard H., Tang J. Road to the White House: Analyzing the Relations Between Mainstream and Social Media During the U.S. Presidential Primaries // *Proceedings of the 32nd ACM Conference on Hypertext and Social Media*. – 2020. – URL: <https://doi.org/10.1145/3465336.3475115>

30. Budi N. F., Fitriani W. R., Hidayanto A. N., Kurnia S., Inan D. I. A study of government 2.0 implementation in Indonesia // *Socio-Economic Planning Sciences*. – 2020. – Vol. 72. – P. 1–10. – DOI: 10.1016/j.seps.2020.100920

31. Chen B. X. The Future of Social Media Is a Lot Less Social // *The New York Times*. – 2023. – URL: <https://www.nytimes.com/2023/04/19/technology/personaltech/tiktok-twitter-facebook-social.html>

32. Crosbie V. What is new media? – URL: http://rebuildingmedia.corante.com/archives/2006/04/27/what_is_new_media.php

33. Fortunati L. Reflections on Mediated Gossip. – URL: <http://rkcsi.indiana.edu/media/FortunatiPaper.pdf>

34. Gulyas A. Hybridity and social media adoption by journalists // *Digital Journalism*. – 2017. – № 5(7). – P. 884–902.

35. Heravi B. Irish Journalists among world's heaviest social media users, study finds // *The Irish Times*. – 2020. – URL:

<https://www.irishtimes.com/business/media-and-marketing/irish-journalists-among-world-s-heaviest-social-media-users-study-finds-1.2101471>

36. Human Rights Watch. Ukraine: Russian Forces' Trail of Death in Bucha. – 2022. – URL: <https://www.hrw.org/news/2022/04/21/ukraine-russian-forces-trail-death-bucha>

37. Lai C. H., Yu R. P., Chen Y. C. Examining Government Dialogic Orientation in Social Media Strategies, Outcomes, and Perceived Effectiveness: A Mixed-Methods Approach // International Journal of Strategic Communication. – 2020. – Vol. 1, № 1. – DOI: 10.1080/1553118X.2020.1749634

38. Paulussen S., Harder R. A. Social media references in newspapers. Facebook, Twitter and YouTube as sources in newspaper journalism // Journalism Practice. – 2014. – № 8(5). – P. 542–551.

39. Poluan M. S., Pasuhuk L. S., Mandagi D. W. The role of social media marketing in local government institution to enhance public attitude and satisfaction // Jurnal Ekonomi. – 2022. – Vol. 11, № 3. – P. 1268–1279. – URL: <https://ejournal.sea-ninstitute.or.id/index.php/Ekonomi>

40. Rossetti M., Zaman T. Bots, disinformation, and the first impeachment of U.S. President Donald Trump // PLOS ONE. – 2022. – Вып. 18. – URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0283971>

41. Skärlund S. The recycling of news in Swedish newspapers // Nordicom Review. – 2020. – № 41(1). – P. 69–84.

42. Susska O. O., Pashchenko H. P. Socio-communicative and cultural practices during the pandemic period // European Political and Law Discourse. – 2021. – Vol. 8, Is. 2. – P. 123–129.

43. Thyne C., Hitch K. Democratic versus Authoritarian Coups: The Influence of External Actors on States' Postcoup Political Trajectories // Journal of Conflict Resolution. – 2020. – № 64. – P. 1857–1884. – URL: <https://doi.org/10.1177/0022002720935956>

44. Wheatley D. Victims and voices: journalistic sourcing practices and the use of private citizens in online healthcare-system news // *Journalism Studies*. – 2020. – № 21(8). – P. 1017–1036.

45. Yildirim S., Bostancı S. H. The efficiency of e-government portal management from a citizen perspective: evidences from Turkey // *World Journal of Science, Technology and Sustainable Development*. – 2021. – Vol. 18, № 3. – P. 259–273. – DOI: 10.1108/WJSTSD-04-2021-0049

ДЖЕРЕЛА НОВИН В ІНТЕРНЕТІ

46. Виклики для свободи слова та журналістів в умовах війни: соціологічне дослідження / П. Бондаренко, Т. Печончик, А. Сухарина, В. Яворський ; Центр прав людини ZMINA. – Київ, 2023. – 56 с.

47. Галудзіна-Горобець В. І. Електронні медіа: типологічний аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/part_2/39.pdf (дата звернення: 14.05.2025).

48. Гасяк І. Deep Text, розумний пошук – це та багато іншого, що вже потрібно знати про штучний інтелект [Електронний ресурс]. – Nachasi, 2023. – Режим доступу: <https://nachasi.com/tech/2023/02/28/-deep-text-rozumnyj-poshuk-tse-ta-bagato-inshogo-shho-vzhe-potribno-znaty-pro-shtuchnyj-intelekt/> (дата звернення: 12.05.2025).

49. Голуб О. Сайти соцмереж як джерело інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ms.detector.media/> (дата звернення: 14.05.2025).

50. Григорова З. В. Нові медіа, соціальні медіа, соціальні мережі – ієрархія інформаційного простору [Електронний ресурс] // *Технологія і техніка друкарства*. – 2017. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/335017907_Novi_media_socialni_me

dia_socialni_merezi_-_ierarhia_informacijnogu_prostoru (дата звернення: 10.05.2025).

51. Закон України «Про медіа» від 13 грудня 2022 року № 2849-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 14.05.2025).

52. ІМІ. Інформації із соцмереж більшає, а фактчекінг не посилюється [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/informatsiyi-z-sotsmerezhh-bilshaye-a-faktcheking-ne-posylyuyetsya-i29719> (дата звернення: 12.05.2025).

53. ІМІ. Соцмережі: нові правила використання в журналістських матеріалах. Рекомендації від ІМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/articles/sotsmerezhi-novi-pravyla-vykorystannia-v-zhurnalist-skykh-materialakh-rekomendatsii-vid-imi-i71> (дата звернення: 11.05.2025).

54. Інститут масової інформації. Моніторинг українських медіа під час війни [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings/ukrayinski-media-ta-vijna-pidsumky-monitoryngiv-imi-2022-roku-i49921> (дата звернення: 14.05.2025).

55. Інтернет-ЗМІ в Україні: проблеми визначення нормативно-правового статусу та врегулювання діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyini-strategii/internet-zmi-v-ukraini-problemi-viznachennya-normativno> (дата звернення: 13.05.2025).

Abstract

This thesis is dedicated to the study of the interaction between traditional media and social platforms in the context of international conflicts, with a particular focus on the case of Ukraine from 2014 to the present day. The analysis covers the role of the media in reporting the Russian-Ukrainian war, their functioning in the context of information warfare, and their influence on international public opinion. It examines how traditional media and social platforms collaborate and complement each other in the fight against disinformation, the promotion of national interests, and the formation of Ukraine's image on the international stage. Special attention is given to how the media contribute to the mobilization of citizens and the emergence of new formats and strategies for covering the war. The results of the study demonstrate that effective interaction between traditional media and digital platforms is an essential tool in modern international conflicts.

Keywords: traditional media, social platforms, information warfare, Russian-Ukrainian war, international conflicts, disinformation, societal mobilization, internet propaganda, war coverage, public opinion.